

БЕОГРАДСКИ КОНТРАПУНКТ
BELGRADE COUNTERPOINT
LE CONTREPOINT DE BELGRADE
БЕЛГРАДСКИЙ КОНТРАПУНКТ
贝尔格莱德多重旋律
CONTRAPUNTO DE BELGRADO

Република Србија
Министарство културе и информисања

ЗАВОД ЗА ПРОУЧАВАЊЕ
КУЛТУРНОГ РАЗВИТКА
РЕПУБЛИКА СРБИЈА

Београд
2017.

Завод за проучавање културног развитка
Риге од Фере 4, Београд

Главни и одговорни уредник: др Вук Вукићевић

Уредник издања: Пеђа Пивљанин

Организатор пројекта: Маја Маринковић

Превод на енглески: Грегори де Куир

Превод на француски: Бојан Савић Остојић

Превод на руски: др Светлана Гољак

Превод на кинески: Ђин Сјаолеи

Превод на шпански: Јелена Силајџић,
агенција *Преводиоци Либра*

Дизајн и припрема за штампу: Ненад Баћановић

Штампа: *Ретро Принт* д. о. о.
Душана Вукасовића 74/2 Београд

Тираж: 100

Објављивање ове публикације омогућило је
Министарство културе и информисања
Републике Србије

CIP - Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

82.09"20"
821:929

БЕОГРАДСКИ контрапункт / [уредник Пеђа Пивљанин ; превод на енглески Gregory John de Cuir, превод на француски Бојан Савић Остојић, превод на руски Светлана Гољак, превод на кинески Jin Xiaolei, превод на шпански Јелена Силајџић]. - Београд : Завод за проучавање културног развитка, 2017 (Београд : Retro print). - 64 стр. : фотогр. ; 23 cm

Текст упоредо на више језика. - Тираж 100.

ISBN 978-86-81529-60-7

а) Књижевност - 21в б) Књижевници - Интервјуи
COBISS.SR-ID 249528588

САДРЖАЈ

БЕОГРАДСКИ КОНТРАПУНКТ	5
BELGRADE COUNTERPOINT.....	15
LE CONTREPOINT DE BELGRADE	25
БЕЛГРАДСКИЈ КОНТРАПУНКТ	35
贝尔格莱德多重旋律	45
CONTRAPUNTO DE BELGRADO.....	55

БЕОГРАДСКИ КОНТРАПУНКТ

Београдски контрапункт – назив је за први сусрет неких од значајних књижевних аутора данашњице, са разних страна света, чије је писање познато и у нашој средини, а који су могли и желели да дођу овом приликом у главни град Србије.

Београдски контрапункт је прилика за разговор о питањима која се тичу заједничких и битних искустава, а на које се, са разних личних и геокултурних тачака, могу пружити различити одговори, а могу се, с друге стране, те разлике ускладити у један широко заснован поглед, као у музичком контрапункту.

Зашто баш „београдски” контрапункт? Јер Београд је место контрапункта, било и остало. Београд је навикао да буде позорница, не само судара него и сусрета. Свако потпуније сагледа себе у сусрету са другим. Књижевно стварање и слободно мишљење на том темељу гради ширину и дубину упознавања света и времена. Београдски контрапункт је и замишљен да буде показни пример уверења да је човек биће разговора и да у разговору свако може да потврди своју истину, а да не одбаци истину другог. То је вештина коју ће, ове године, показати Петер Хандке, Милован Данојлић, Ју Хуа, Фредерик Бегбеде, Захар Прилепин и њихови домаћини, Емир Кустурица и Владан Вукосављевић, министар културе и информисања, покретач идеје о „Београдском контрапункту”.

УЧЕСНИЦИ БЕОГРАДСКОГ КОНТРАПУНКТА: Ју Хуа, Петер Хандке, Милован Данојлић,
Емир Кустурица, Владан Вукосављевић, Захар Прилепин

PARTICIPANTS AT BELGRADE COUNTERPOINT: Yu Hua, Peter Handke, Milovan Danojlić,
Emir Kusturica, Vladan Vukosavljević, Zakhar Prilepin

LES PARTICIPANTS DU « CONTREPOINT DE BELGRADE »: Yu Hua, Peter Handke, Milovan
Danojlić, Emir Kusturica, Vladan Vukosavljević, Zakhar Prilepine

УЧАСТНИКИ БЕЛГРАДСКОГ КОНТРАПУНКТА: Јуи Хуа, Петер Хандке, Милован Данојлич,
Эмир Кустурица, Владан Вукосавлевич, Захар Прилепин

“贝尔格莱德多重旋律”文学论坛与会者：余华，彼德·汉德克，米罗万·丹诺依里奇，埃米尔·库
斯图里查，弗拉丹·武科萨夫列维奇，扎哈尔·普里列平

LOS PARTICIPANTES DEL CONTRAPUNTO DE BELGRADO: Yu Jua, Peter Handke, Milovan
Danojlic, Emir Kusturica, Vladan Vukosavljevic, Zajar Prilepin

ШТА КЊИЖЕВНОСТ МОЖЕ ДА УЧИНИ У ДАНАШЊЕМ ВРЕМЕНУ?

Како данас изгледа свет, и појединац у данашњем свету, гледано из дубинске, вишезначне перспективе књижевног дискурса? Које га слике и симболи могу најбоље представити?

До које тачке књижевност може и треба да прати налоге и оквире токова епохе, а одакле мора да им се одупре, у име сопствених разлога?

Докле допире утицај савремене књижевности и да ли је тај утицај упоредив с утицајем раних епоха?

Колико медијски филтер раздваја системски пожељне ставове од оних непожељних, у књижевности и јавном говору? Шта фаворизује медијска сфера од књижевне понуде?

Каква нам се уверења и која страховања потурају као облик масовне манипулације? Које реалне опасности су нам заклоњене од погледа?

Шта је остало од идеје отвореног света, без граница, и какве се границе између људи и народа успостављају у реалности?

Могу ли национални културни изрази опстати у налету глобалне културе? Може ли се добро писати глобалним књижевним језиком?

Учесници Београдског контрапункта, одржаног 9. и 10. јуна 2017. године су:

ПЕТЕР ХАНДКЕ

Аустријски писац, рођен је 1942. године у Грифену у Аустрији. Живи у Шавилу у Француској. Аутор романа, позоришних комада и филмских сценарија.

Добитник је великог броја престижних награда за књижевност.

Позната дела: *Голманов страх од пенала, Ужас празнине, Још једанпут за Тукидида, Детиња повест, Дон Хуан, Моравска ноћ.*

МИЛОВАН ДАНОЈЛИЋ

Српски књижевник, рођен је 1937. године у Ивановцима код Љига. Живи у Паризу и Београду. Пише поезију, прозу, есејистику и књижевну критику. Добитник бројних награда за књижевност и преводилаштво. Члан је Српске академије наука и уметности.

Позната дела: *Ослободиоци и издајници, Драги мој Петровићу, Добро јесте живети, Изнуђене исповести, Писма без адресе, Храна за птице.*

ЈУ ХУА

Кинески писац, рођен је 1960. године у кинеској провинцији Џејанг. Живи у Пекингу. Један од најзначајнијих књижевних стваралаца постаоистичке авангарде. Добитник је значајних књижевних награда.

Позната дела: *Живети, Записи о продајцу крвљу, Браћа, Седми дан.*

ФРЕДЕРИК БЕГБЕДЕ

Француски писац, рођен је 1965. године у Неји Сир Сену. Живи у Паризу. Један од најпровокативнијих и најпопуларнијих савремених француских писаца. Бавио се адвертајзингом, радио за магацине и телевизију. Добитник је значајних награда.

Позната дела: *Празник у коми, Љубав траје три године, 699 динара, Романтични егоиста, Француски роман.*

ЗАХАР ПРИЛЕПИН

Јевгениј Николаевич Прилепин, руски писац, рођен је 1975. године у месту Илинка у Рјазанској области у РСФСР (данашња Руска Федерација). Живи у Нижњем Новгороду. Добитник више књижевних награда у Русији.

Позната дела: *Сањка*, *Патологије*, *Грех*, *Црни мајмун*, *Обитељ*.

Уводничари и модератори скупа су:

ЕМИР КУСТУРИЦА

Српски редитељ и писац, рођен је 1954. године у Сарајеву. Живи у Београду.

Добитник је престижних награда на филмским фестивалима у Венецији, Кану, Берлину, Санкт Петербургу.

Познати филмови: *Сјећаш ли се Доли Бел*, *Отац на службеном путу*, *Дом за вешање*, *Подземље*, *Живот је чудо*, *На млечном путу*.

Књиге: *Смрт је непроверена гласина*, *Сто јада*.

ВЛАДАН ВУКОСАВЉЕВИЋ

Министар културе и информисања у Влади Републике Србије, рођен је 1962. године у Београду. Дипломирао је на Правном факултету у Београду. Пре функције министра културе, обављао је функцију секретара за културу града Београда. Члан је Крунског савета породице Карађорђевић. Објављивао је текстове у часописима Правник, Књижевна реч и НИИ.

ИЗБОР ИЗ ТРАНСКРИПТА БЕОГРАДСКОГ КОНТРАПУНКТА

ЕМИР КУСТУРИЦА: ... Ако се у Србији Нинова награда читала, а ми се сјећамо који су све романи тада излазили један за другим и како смо са стрепњом очекивали и са задовољством славили онога ко је победио, данас се више и не сјећамо који је то роман добио ту награду. Тако је у свим пољима квантификоване умјетности. Кад сам ја улазио у Кан 1985, на главну селекцију је претендовало негде око 600 филмова, а данас их има 5.000. Ко може да буде цар који одређује између 5.000 филмова која 22 ваљају? Идеологија, која је то идеологија? То је идеологија савременог западног света која се заправо бори да не буде идеологије, она тврди да су и фашизам и комунизам једнако лоши, а онда нам намеће нешто што није идеологија, а што је у суштини више идеологија него што су били и комунизам и фашизам. То је идеологија која подразумева аутоцензуру, политичку коректност као базу понашања данас, неизговарање нечега што не сме да се каже...

ПЕТЕР ХАНДКЕ: ...Оно што је скандалозно јесте то што све приче о рату на Балкану купује Холивуд. Југословенски ратови, рат Срба, Босанаца, Хрвата, приче о рату купили су Американци. Срби немају право да причају у Холивуду своју причу и своју историју. И то је заиста неподношљиво...

ЗАХАР ПРИЛЕПИН: ...То је толико провидно и просто је непријатно, срамота, то понижава писце, редитеље, јер на тај или други начин 90 одсто производа Холивуда посвећено је експанзији САД, зато што се САД представљају као наследник Римске империје и у неким филмовима је то веома јасно. Они су светска сила и ми или играмо по тим правилима или не. Они предлажу које питање о човеку, о моралу треба да разматрамо, ми као да треба да полагемо испит пред неким, и треба да докажемо да ли смо морални а они ће нам рећи „е, одлично, десетка” или „нисте положили испит”. Не свиђа ми се тај испит, не свиђа ми се да ја треба стално да упоређујем своја етичка правила са нечијим...

...Глобализовани свет позива све нас да одустанемо од свих идеологија, а после је пожељно да одустанемо и од свог идентитета зато што је свет огроман и зато што је у глобализацији све остало сувишно. Као да нам кажу: „Дођите без одеће, голи – без народа, без Бога, без етноса, без идеологије, дођите голи у наш глобални свет и бићете срећни.” У ствари, само лажови тако кажу јер они нису одустали од свог, они имају своју идеологију, имају своја имена и народ, они имају све. Они желе да скину нашу одећу, да останемо голи јер се они онда осећају веома добро...

МИЛОВАН ДАНОЈЛИЋ: ...Велика култура, свеједно узмите коју год хоћете од поменутих, може да почива на материјалној пљачки, на отимачини, на разбојништву, на многобројним ратовима, што је најалост истина. Наши обожаваоци Запада ту стоје збуњени, или све то гутају или одбацују. Врло је,

кажем, тешко увидети ту просту ствар, да су, не само културе, али и културе, вековима грађене на систему сурове експлоатације колонија, али и сопственог народа. Њихови велики духови су то видели, а нама понекад то измиче. Неке ствари, које су ми пале на памет док сам слушао ове паметне предговорнике, има Џорџ Орвел. Он је живео пет година у Азији, као официр, односно у полицијској служби, и кад је једанпут приметио једну од тих сурових, колонијалистичких пракси, онда му је колега официр, његов надређени, рекао: „Па, шта ти мислиш? Зар ти мислиш да смо ми овде због нечег другог осим због пљачке?“...

...У целом нашем односу са западним светом, од кога се и даље има шта и примити и учити, и поред свих ових горких ситуација и сусрета које је поменуто господин Прилепин, ми морамо научити да раздвајамо те ствари и да тражимо наш некакав пут, ако можемо да га нађемо између ових супротности. Ствар је утолико тежа што смо изложени тој страховитој пропаганди, што данас у свету влада лаж, пре свега лаж, и то на сваком кораку, што поштеног човека обесхрабрује...

...А када говоримо о популизму, треба признати да је ипак велики успех да су се људи извукли из оне примитивне фазе заосталости, да су се колико-толико описменили, да живе пристојније, у хигијенским условима који су бољи него некада. Али суштина ствари се није нимало променила. Та огромна маса описмењена је да би могла да потписује чекове, да чита упутства за белу технику и таблоиде. Ми нисмо ту да о томе судимо са висине, али то се нимало не разликује од стања тоталне неписмености која је претходила овом садашњем такозваном напретку и не треба да се заваравамо. Прави читаоци, никад их није било много, правих писаца такође никада није било превише, и то се држи на тој висини или у том каналу, на том нивоу и даље, али је мање видљиво, и то је оно што нас збуњује. Свет у коме би сви људи читали најбоље романе не би био природан, ни здрав, па ни пожељан свет. Када ово кажем, ја не мислим да елитну културу и елитне ствараоце треба издвојити од народа, напротив, али оно што истинска култура и велики ствараоци дају није роба за општу потрошњу, него само правац и идеал за којим ће кренути пре свега одређена маса изабраних читалаца, а за њима и остали који могу да ослушну тај велики прави звук културе...

ЈУ ХУА: ...У време Конфуција постојала је једна изрека, а то је да је човек изузетно учен ако је прочитао број књига који може да стане у једна колиџа. Наравно, треба имати у виду да су тада књиге биле направљене од трака од бамбуса, тако да је на једној траци било свега неколико карактера. Тако да ако бисмо то превели на садашњи тренутак у Кини, то би значило да треба да прочитамо онолико дела колико може да стане у један руксак...

...Ја сам одрастао у време културне револуције када су била забрањена сва дела осим Лу Суна и Мао Цедунга, али било је ту и неких књижевних дела која су тајно кружила међу народом. Проблем је био што су те књиге биле већ полууништене, фалило им је на почетку и на крају десет страна, нисте знали ни који је писац, ни који је наслов романа. То је било врло тешко прихватити, јер у реду је да не знате почетак, али да не знате крај приче, то је било јако тешко поднети. Када бих прочитао једну такву књигу, онда бих десет дана, а можда и дуже размишљао о томе какав би крај могао бити...

...Ако сада размишљам о томе зашто сам постао писац, то је због тога што сам тада увек замишљао како би се која књига могла завршити. Исто је и у данашњем свету, можда ће се неке ствари које сматрамо лошим испоставити у будућности да су добре, и обрнуто, оно што сада сматрамо добрим, можда ће у будућности показати своје лоше стране. Ја сматрам да није важно колико је човек у животу књига прочитао, већ је важно шта је тамо пронашао и какав су утицај оне имале на њега. Због тога сам ја оптимистичан и сматрам да оне књиге које су јако вредне, остављају велики утицај на читаоца и омогућавају му да нешто ново научи и зато немамо разлога да будемо песимистични, мислим да нам и није тако лоше...

ЕМИР КУСТУРИЦА: ...Наша идеја о томе да књига има функцију не може да се избрише, јер када узмемо да читамо „Дон Кихота” данас, ја сумњам да је ико икада после тога морао било шта да напише, али је сјајно да јесте. Да ли је онда тај глобални тон о коме смо ми учили јер живимо у двадесетом вијеку, радовали се новим параметрима и новим помјерањима и који је онда своју малу књижицу почео да пише захваљујући томе што га је неко инспирисао. То је моја тема лична и моја идеја. Борхес је рекао да би највише волео да живи у рају који се зове библиотека, дакле постоји једноставно љубав о том трансферу. Један амерички убица, за кога се послјије тридесет пет година испоставило да није био убица, невини је осуђен и када су га питали како је преживео тих тридесет пет година, рекао је да је читао двије књиге дневно. Дакле, ова теза – један руксак или пет хиљада књига, све то зависи од ситуације у којој човек живи. Дакле, он је тридесет и пет година читао две књиге дневно и изашао релативно нормалан у живот, и то је можда најузбудљивија тема коју сам у свом животу чуо о функцији књиге. Један невини човек је провео тридесет пет година у затвору и два пута дневно се селио у тај фиктивни свијет и завршио као човек достижући правду, али је захваљујући тој књизи преживио...

ФРЕДЕРИК БЕГБЕДЕ: ...Бојим се да је човек заправо угрожена врста, да му прети нестанак, на кратак рок. Да ли је решење револуција? Више пута је то испробано, у Француској, у Русији. Знате да је сад овај недавно изабрани француски председник, који је много млађи од мене, написао књигу која се зове „Револуција”, где он сад преузима ту реч, користи ту реч, да на крају предлаже либерализацију тржишта рада. Између осталог почео је са мандатом, мени се допао његов одговор Трампу, оно што је рекао: „учинимо да планета поново буде боље место”. То је добро звучало. Е сад, можда је више онако маркетиншки тип него филозофски. Мало идем лево-десно, али вратићу се на појам херојства. Моја генерација је генерација антихероја. Књиге које сам волео, када сам почео да читам књижевност, да кажем, то су све били антихероји, Бардами у Селиновој књизи „Путовање крај ноћи”, у Камиевом „Странцу” Мерсо, Рокантан у Сартровој „Мучнини”... моји ликови су сви антихероји, лузери, и моја генерација је генерација на коју нисам поносан, ништа немамо херојско. Размажена генерација, егоистична у великој мери, која само прича вицење, која се врти укруг, која се жали, стално кука...

ПЕТЕР ХАНДКЕ: ...Када аналитичари почну да кукају, онда то постаје досадно и нема резултат, а то ме нервира да стално кукамо и жалимо се на ситуацију данашњег света. Ја ћу се правити да се ништа није десило, ја ћу наставити да пишем. Ја сам Аустријанац, мој језик је немачки, ја сам одлучио да будем рођен

у једној великој земљи. Мислим на Русију, мислим на Толстојеву земљу и земљу Достојевског, и да наставим да пишем као да се ништа није десило. Немамо потребу за Скорсезовим филмом, не кажем да је тај филм био лош, али сада су нам потребни други јунаци. Међу младима данас има оних који заслужују да буду хероји велике књиге, мислим, рецимо, на моју ћерку, на моју децу, они су можда трагични, али они заслужују да буду не антихероји, него хероји неке нове књиге. Господин Прилепин је добро анализирао политичку ситуацију, али сада је доста, нећемо да анализирамо, радићемо и даље као да се ништа није десило. Као што је у јеванђељу Јован Крститељ рекао: „Доћи ће неко велики и после мене”. Тако да смо ми сви у тој ситуацији, ми сви мислимо да ће доћи неко бољи, неки други писац, неки други уметник доћи ће после нас, а ми ћемо наставити као да се ништа није десило...

ВЛАДАН ВУКОСАВЉЕВИЋ: ...Да ли су мале идеје и мали покушаји појели велику идеју? Да ли би данас могао да постоји роман који би покренуо људе и надахнуо их у неком смислу, а да то буду људи из различитих подручја, различитих културних зона и различитих степена индустријског или сваког другог развоја? Да ли је обиље загушило велике идеје и велике циљеве? Ја немам одговоре на то, а чини ми се да није запажено, није глобално запажен роман који би био извор надахнућа исте или сличне генерације у целом свету. Шта се десило са великим идејама које је књижевност подржавала или на које је постављала питање?...

...Ми врло често користимо инфлаторно појам глобализација. Он заправо има своја два појавна облика – прво, детињасто схватање каже да глобализација заправо јесте или треба да буде процес који ће зближавати, уједињавати и људе и друштва и народе у једну хармоничну породицу у којој ће свако бити једнак оном другом и у коме ће се културна и цивилизацијска баштина, па и привредни и технолошки напредак делити на равне части, припадаће свима. То тумачење је детињасто и нетачно јер иза тог тумачења постоји оно реалније, а то је да глобализација доводи до процеса наметања једног културног и привредног модела, моћних ка сиромашнима. Таква монохроматска, једнобојна глобализација је процес коме се ваља одупирати јер он не доноси никакву корист, већ обилну штету. Шта може да буде глобализација којој бисмо можда могли да тежимо? То је она глобализација у којој би свака аутентична национална култура, са својим митовима, предањима, језиком, традицијом, обичајима, веровањима била заправо део једног великог глобалног мозаика. И да дам једну поетичну слику, да не будем песимиста, ако би то тако било, шта би сачињавало тај мозаик? Он би могао да сачињава портрет човека, у коме се налазе уткани портрети свих уметника и свих стваралаца од талентованих, а непознатих уметника из пећина Ласко и Алтамира, преко Буде, Конфуција, Лао Цеа, старозаветних пророка, преко персијске, хеленске културе, ренесансе, преко култура Латинске Америке и северноамеричког континента које су униште – не, мислим на домородачке, аутентичне културе; и заправо би све то била слика човека као бића које не убија и не тежи за уништавањем, већ слика и портрет човека који ствара, који чезне за лепотом и вишим обликом напретка...

БЕОГРАДСКА ИЗЈАВА

Дошли смо овде, у град на старој, симболичној граници светова, на место честих судара, али и културних укрштаја, у тежњи да наш разговор буде садржајна размена и прожимање. Потреба за сусретима уважава појединачне разлике и различита наслеђа што их носимо као властиту основу.

Велики српски писац који је живео у овоме граду, нобеловац Иво Андрић, указао је, у једној важној прилици, на то да је у послу којем је посветио живот садржана права историја човечанства. Култура зна да истина о човеку и о времену нема само једну страну. Култура не осуђује, нарочито не срачунато и слепо, него настоји да разуме.

Данас, вртлог високотехнологизоване епохе потискује на маргину некада неспорне културне тежње. Заоштравају се односи међу народима а поравнава културно обиље света. Разарања су и физичка и духовна, а носиоци моћи своје интересе потурају као неупитне вредности.

Ако се у нечему можемо свакако сложити, то је да стваралаштво не трпи наметнуте, октроисане истине и ограничења, ма одакле они долазили. Глобални неуротични и површни стил живота, који се намеће као једини могућ и једини прихватљив, претвара античку или просветитељску визију потпуног човека у једнодимензионално биће, а људску заједницу у биомасу, погодну за брзу менталну обраду и прераду.

Светска индустрија забаве и антикултуре уопслена је у описаном смеру и настоји да потпуно превлада и завлада. Мимо других подела и разлика које су неизбежне, култура мора да допринесе вишедимензионалности света. Треба да помогне освешћењу појединца клонулог под епохалним притиском.

Култура је израз запитаности и одговорности. Култура је свест да свет не почиње од јуче, нити ће трајати само за нашег трајања. Култура од разлика прави богатство контрапункта – а не метеж сукоба. Сваки разумевајући разговор чини корак у смеру таквог освешћења. Ми тај мали корак овде чинимо:

Петер Хандке,
Милован Данојлић,
Ју Хуа,
Захар Прилепин,
Фредерик Бегбеде,
Емир Кустурица и Владан Вукосављевић

10. јуна 2017.

BELGRADE COUNTERPOINT

Belgrade Counterpoint is the title of the first assembly of some of today's most significant literary figures from all over the world, whose writing is well-known in this region and beyond, and who were interested to take this opportunity to travel to the capital of Serbia and participate.

Belgrade Counterpoint represents an opportunity for conversations about questions regarding common, important experiences, and which, through different personal and geo-cultural points, can offer different responses. Those differences harmonize in a broad-based expression, like in musical counterpoints.

Why Belgrade Counterpoint? Because Belgrade has been and remains a place of counterpoints. Belgrade has grown accustomed to being a stage, not only for conflicts but for encounters. Everyone thoroughly perceives themselves in encounters with others. Literary creations and free thinking on that basis constructs broad and deep understandings of the world and time. Belgrade Counterpoint was also conceived to be an indicative example of the faith in human beings, that in conversation each can confirm their own truth, and not discard the truth of others. That is a skill which, this year, will be demonstrated by Peter Handke, Milovan Danojlić, Yu Hua, Frédéric Beigbeder, Zakhar Prilepin, and their hosts Emir Kusturica and Vladan Vukosavljević, Minister of Culture and Communications, Republic of Serbia and initiator of the idea 'Belgrade Counterpoint'.

УЧЕСНИЦИ БЕОГРАДСКОГ КОНТРАПУНКТА: Ју Хуа, Петер Хандке, Емир Кустурица,
Владан Вукосављевић, Фредерик Бегбеде, Милован Данојлић, Захар Прилепин

PARTICIPANTS AT BELGRADE COUNTERPOINT: Yu Hua, Peter Handke, Emir Kusturica,
Vladan Vukosavljević, Frédéric Beigbeder, Milovan Danajlić, Zakhar Prilepin

LES PARTICIPANTS DU « CONTREPOINT DE BELGRADE »: Yu Hua, Peter Handke, Emir Kusturica,
Vladan Vukosavljević, Frédéric Beigbeder, Milovan Danajlić, Zakhar Prilepine

УЧАСТНИКИ БЕЛГРАДСКОГ КОНТРАПУНКТА: Јуи Хуа, Петер Хандке, Емир Кустурица,
Владан Вукосављевић, Фредерик Бегбеде, Милован Данојлић, Захар Прилепин

“贝尔格莱德多重旋律”文学论坛与会者：余华、彼德·汉德克、埃米尔·库斯图里查、弗拉丹·武科萨夫列维奇、弗雷德里克·贝格伯德、米罗万·丹诺依里奇、扎哈尔·普里列平

LOS PARTICIPANTES DEL CONTRAPUNTO DE BELGRADO: Yu Jua, Peter Handke, Emir Kusturica,
Vladan Vukosavljevic, Frederico Begbede, Milovan Danojlic, Zajar Prilepin

WHAT CAN LITERATURE OFFER TODAY?

How does the world look today, and also the individual in today's world, viewed through the deep, multilayered perspective of literary discourse? Which images and symbols can best present it?

To what extent can/should literature follow the dictates and currents of this epoch, and where, in the name of its own rationales, does resistance lie?

What is the extent of the influence of contemporary literature and can that influence be comparable with that of earlier eras?

To what extent does the media filter systematically separate desirable attitudes from undesired ones, in literature and in public speech? What does the media sphere favor in literature and what it has to offer?

What are our beliefs and which fears circulate as forms of mass manipulation? What real dangers are hidden from our view?

What remains of the idea of an open world, without borders, and how have borders between people and nations established themselves in reality?

Can national cultural expression survive in the face of global culture? Is it possible to write in a global literary language?

Participants at Belgrade Counterpoint, held from 9-10 June 2017, were:

PETER HANDKE

Austrian writer, born in 1942 in Griffen, Austria. Lives in Seville, France. Novelist, playwright, screenwriter. Winner of a great number of prestigious awards for literature.

List of significant works: *The Goalie's Anxiety at the Penalty Kick, A Sorrow Beyond Dreams, Once Again for Thucydides, Childish History, Don Juan, The Moravian Night.*

MILOVAN DANOJLIĆ

Serbian novelist, born in 1937 in Ivanovci at Ljig. Lives in Paris and Belgrade. Writes poetry, prose, essays, and literary criticism. Winner of many awards for literature and translation. Member of the Serbian Academy of Arts and Sciences.

List of significant works: *Liberators and Traitors, To My Dear Petrovic, Indeed it is Great to Live, Forced from History, A Letter Without an Address, Bird Food.*

YU HUA

Chinese writer, born in 1960 in the Chinese province of Xinjiang. Lives in Beijing. One of the most important literary figures of the post-Maoist avantgarde. Winner of significant literary awards.

List of significant works: *To Live, Record of a Seller of Blood, Brothers, The Seventh Day.*

FRÉDÉRIC BEIGBEDER

French writer, born in 1965 in Neuilly-sur-Seine. Lives in Paris. One of the most provocative and popular contemporary French writers. Involved with advertising, worked for magazines and television. Winner of significant awards.

List of significant works: *Holiday in a Coma, Love Lasts Three Years, 99 Francs, Romantic Egoist, French Novel.*

ZAKHAR PRILEPIN

Evgeny Nikolayevitch Prilepin, Russian writer, born in 1975 in Ilinka in the Ryazanska region of the Russian Federation. Lives in Nizhny Novgorod. Winner of many literary awards in Russia.

List of significant works: *Sanjka*, *Pathology*, *Sin*, *Black Monkey*, *Family*.

Introductions and moderation by:

EMIR KUSTURICA

Serbian director and writer, born in 1954 in Sarajevo. Lives in Belgrade. Winner of prestigious awards at film festivals in Venice, Cannes, Berlin, and St Petersburg.

Significant films: *Do You Remember Dolly Bell?*, *When Father Was Away on Business*, *Time of the Gypsies*, *Underground*, *Life is a Miracle*, *On the Milky Road*.

Books: *Death is an Unverified Rumor*; *One-Hundred Miseries*

VLADAN VUKOSAVLJEVIĆ

Minister of Culture and Communications of the Republic of Serbia, born in 1962 in Belgrade. Graduated from the Faculty of Law in Belgrade. Before serving as the minister of culture, served in the function of Secretary for Culture of the City of Belgrade. Member of the Royal Council of the Karadjordjević Family. Published texts in the journals *Pravnik*, *Književna reč*, and *NIN*.

SELECTIONS FROM THE TRANSCRIPT OF BELGRADE CONUTERPOINT

EMIR KUSTURICA: ...considering if the NIN award-winner is read in Serbia, and we remember all the novels that were published then and how we waited for them with anxiety and celebrated the winner, today we no longer remember which of those books got the prize. That's the way it is in all fields of quantitative arts. When I entered Cannes in 1985 the main selection was drawn from around 600 films, and today there are 5,000. Who can be the czar that determines out of 5,000 films which 22 are worthy? Ideology, but which ideology? The ideology of the contemporary Western world, which actually fights to not be ideology. It maintains that fascism and communism are equally bad, and then it imposes something on us that is not ideology, and which is in essence more ideological than communism and fascism were. This is ideology which is understood as self-censorship, being politically correct as the basis for behavior today. Not expressing something that wouldn't dare be said...

PETER HANDKE: ...what is scandalous is that everything which is spoken about the war in the Balkans is made by Hollywood. Yugoslav wars, wars with Serbs, Bosnians, Croatsians, these war stories are bought by Americans. Serbs don't have the right in Hollywood to tell their own story and their own history. That's really intolerable...

ZAKHAR PRILEPIN: ...it is so transparent and unpleasant, shameful, and humiliates writers and directors. In one way or another 90% of Hollywood productions are dedicated to the expansion of the USA, which is why the USA presents itself as the descendants of the Roman Empire, and in some films that is very clear. They are a global force and we either play by their rules or not. They propose the questions about humanity, about the morals that we need to consider, as if we need to pass a test, to prove our moral worth. Then they say to us 'Excellent, you get an A!' or 'You didn't pass.' I don't like that test. I don't like that I always have to conform my ethics with somebody else's...

...the globalized world invites us to renounce all ideologies. After that it calls on us to also renounce our own identities, because the world is huge and therefore in globalization everything remaining is superfluous. As if they say to us: 'Come undressed, naked – without a nation, without God, without ethnicity, without ideology, come naked into our globalized world and you will be happy.' Actually, they only lie, because they didn't give up their own values. They have their own ideology, they have their own names and nations, they have everything. They want to strip us bare, to keep us naked, and then they feel very good...

MILOVAN DANOJLIĆ: ...big culture, it's all the same, take for example any of the previously mentioned. It is connected with material theft, with abductors, with bandits, through many wars, which is unfortunately true. Our idolators of the West remain confused on this point, or they either swallow it all or reject it. It is very difficult to see this simple thing, that not only culture, but also a part of the culture, across centuries is built on a system of brutal colonial exploitation, including exploiting its

own people. Their great spirits saw that, and that is sometimes slipping away with us. Some things, which occurred to me while listening to these intelligent interlocutors, have an air of George Orwell about them. He lived in Asia for five years as an officer in the police force. One time when he noticed those brutal, colonialist practices his fellow officer, a superior, said: 'What did you think? That we were here for some other reason besides stealing?'...

...in all of our relations with the Western world, from which there is more to accept and to learn, besides all of these bitter situations and encounters mentioned by Mr Prilepin, we must learn to differentiate things and to search for our path somehow, if we can find it within these oppositions. It is so difficult because we are exposed to that horrible propaganda, and in a world today that is governed by lies, lies above all, at every step, which discourages a decent man...

...when we speak about populism, we have to admit that actually the great success is people pulling themselves out from a primitive phase of backwardness, becoming cultured, living decently, in hygienic conditions that are better than ever. But the essence of things have not changed a bit. That great mass of cultured people is meant to be able to sign checks, to read instructions for appliances, and to read the tabloids. We are not here to judge from on high, but this situation is not much different from the status of total backwardness which preceded the current so-called progress, and there is no need to fool ourselves. There were never very many real readers, and likewise there were never many real writers, and that has held consistent, on that level and further, but less visible, and that is what confuses us. A world in which all people read the best novels would not be natural or healthy, and not even a desirable world. When I say this I don't mean that elite culture and the creative elite should separate themselves from the people. On the contrary, what true culture and great creatives offer is not merchandise for general consumption, but rather paths and ideals to move forward with, toward a designated mass of select readers, for those and others who can comprehend that great sound of real culture...

YU HUA: ...in the time of Confucius there existed a proverb, that man is well-educated if he has read the number of books that can fit on one cart. Of course, one should take into view that then books were made of bamboo strips, and so on one strip there was everything in a few characters. So if we translate that to current times in China, it would mean that we need to read the amount of books that can fit in one backpack...

...I grew up in the time of the Cultural Revolution, when all books were banned except Lu Sun and Mao Zedong. But there were some literary works that were hidden in certain circles. The problem was that those books were already half-destroyed. They were missing ten pages in the beginning and at the end. You didn't know who the writer was or the title of the book. That was very hard to get used to, because it was okay to not know the beginning, but to not know the end of the story, that was real tough to handle! When I would read one of those books, I would wonder for ten days or maybe longer about what the ending might be...

...if I think now about why I became a writer, it is because then I was always imagining how stories might end. It is the same in today's world. Maybe some things which we think are bad turn out to be good in the future, and the opposite – what we think is good now maybe in the future will show its bad side. I think that it isn't important

how many books a man has read in his life, but rather it is important what he has found within them and what sort of impact it has had on him. I am optimistic because of that and I think that those books which are very valuable, they leave a great impression on readers and enable them to learn something new. That is why we have no reason to be pessimistic. It is not so bad for us...

EMIR KUSTURICA: ...our idea is that books have a function that cannot be erased. Because when we read Don Quixote today, I doubt that anyone after that would have something to write, but that's great. Is that global sound then something which we learned, because we live in the twentieth century? We were happy about new parameters and new movements, and then in our own little books we write dedications to someone who served as inspiration. That is my personal theory and idea. Borges said that he would most like to live in a paradise called library, so there exists a unique love of that transference. An American murderer, who served thirty-five years, claimed he was no killer. He was then found to be innocent, and when they asked him how he survived those thirty-five years he said that he read two books every day. So this thesis – one backpack or five-thousand books – that all depends on the situation in which a man lives. So for thirty-five years he read two books daily and came out relatively normal, and that is maybe the most exciting theory that I have ever heard in my life about the function of books. An innocent man spent thirty-five years in prison and two times every day transported himself into that fictional world, and ended up as a man who received justice. Thanks to those books he survived...

FRÉDÉRIC BEIGBEDER: ...I am afraid that man is an endangered species, that he is in danger of disappearing, and very soon. Is revolution the answer? That was tried many times, in France, Russia. You know this newly-elected French president, who is much younger than me, wrote a book titled 'Revolution', in which he takes that word, uses that word, and in the end proposes the liberalization of the market. Among other things, he began with a mandate. I like his answer to Trump, when he said: 'We are working so that the planet will again be a better place.' That sounded nice. Okay, maybe he is more a marketing type than a philosopher. I'm going off-track here, but I'll come back to the expression heroism. My generation is the generation of the anti-hero. The books that I loved, when I started to read literature, those were books with antiheroes. Bardamu in Céline's book 'Journey to the End of the Night', Meursault in Camus' 'The Stranger', Roquentin in Sartre's 'Nausea'. All my characters are antiheroes, losers. My generation is a generation that I am not proud of, because we have nothing heroic. It is a spoiled generation, egotistic to a large extent, which only tells jokes, which just moves in circles, which complains, always fussing...

PETER HANDKE: ...when analysts begin to complain, then it becomes annoying and there are no results. That bothers me, when we always whine and complain about the situation in the world today. I'm going to act like nothing happened. I will continue to write. I'm Austrian, my language is German. I decided to be born in a large country. I'm thinking about Russia, about Tolstoy's country, and the country of Dostoevsky, and about continuing to write as if nothing has happened. I don't have any need for Scorsese's film, not saying that his film was bad. But now we need different heroes. Among the youth today there are those who deserve to be the heroes of great novels. I'm thinking of my daughter, for example, my children. Maybe they're tragic, but they deserve to be not antiheroes, but rather the heroes of some new books. Mr Prilepin analyzed the political situation very well, but now it is enough. We won't analyze.

We will continue to work as if nothing has happened. Like in the gospel, as John the Baptist said: 'Even after me someone great will come.' So we are all in that situation. We all think someone great will come after us, some other writer, some other artist. And we will continue like nothing has happened...

VLADAN VUKOSAVLJEVIĆ: ...do small ideas and small actions consume big ideas? Does a novel exist today that could animate people and inspire them in some sense, including people from different areas, different cultural zones, and different degrees of industrial development and other kinds of development? Is there a choking off of big ideas and big ambitions? I don't have an answer to that. I think there is not one well-known or globally-recognized novel that would be the source of inspiration to the same or similar generations across the entire world. What happened to the big ideas that literature supported and investigated?...

...we very regularly use the inflated term globalism. It really has two visible forms. First, childish conceptions say that globalization either is or should be a process that draws people together, that unites people and society and nations in a harmonious family in which everyone is equal to the other and in which cultural and civilizational heritage, and economic and technological progress is spread evenly, belonging to all. That interpretation is childish and imprecise because behind it stands the reality that globalization leads to a process of imposing one culture and economic model, from rich to poor. That homogenous, monochrome globalization is a process worth resisting, because it doesn't serve anything useful and only causes heavy damage. What type of globalization could we try? That would be a globalization in which every authentic national culture, with its own myths, events, languages, traditions, customs, and beliefs would be part of a large, global mosaic. And now I will offer a poetic picture, not to be overly pessimistic. If globalization was like this, what would that mosaic be composed of? It would be composed of a portrait of man, which would contain the wrinkled portraits of all artists and all talented creators, and the unknown artists from the caves of Lasko and Altamir, to Buddha, Confucious, Lao Tse, Old Testament prophets, through Persian and Hellenic cultural renaissances, through the cultures of Latin America and of the North American continents which were destroyed. I mean indigenous, authentic cultures. All of that would really be a picture of man as a being that does not kill and has no tendency to destroy, but a picture and portrait of man that creates, that longs for beauty and a higher form of progress...

BELGRADE DECLARATION

We came here, in a city on the old, symbolic border between worlds, in a place of frequent collisions, but also a cultural crossroads, with the intention that our discussion contain exchange and nuance. There is a need for encounters that respect individual differences and varying heritages, which we carry within us.

The great Serbian writer who lived in this city, the Nobel Prize winner Ivo Andrić, once pointed out that the work he dedicated his life to contained the real history of humanity. Culture is aware that the truth about humanity and about time is not one-sided. Culture does not judge, particularly not in a calculated or blind fashion, but instead tries to comprehend.

Today, in the vortex of a high technological epoch, cultural aspirations are sometimes pushed to the margins. Relations between nations are feverish, and the cultural abundance of the world cools things. Destruction is both physical and spiritual, and those with power forward their own interests as indisputable values.

If we can agree on anything it is that creation does not abide by imposing or limiting truth, regardless of where it comes from. Global neurotics and a superficial style of life, which is imposed as the only acceptable possibility, makes pretensions to an ancient and enlightened vision of developed man in a one-dimensional form, with the human community as biomass, suitable for rapid mental processing and deployment.

The worldwide entertainment industry and anticulture are employed in the described direction and strive to control and govern absolutely. Beyond other divisions and differences that are inevitable, culture must offer a multidimensional world. It must aid individual awareness cloned under epochal pressure.

Culture is an expression of inquisitiveness and responsibility. Culture is awareness that the world does not begin with yesterday, and that it will not last only as long as we last. Culture, in contrast, is a real bountiful counterpoint, not confusion. Every tolerant conversation represents a step in the direction of such an awareness. We are making that small step here.

Peter Handke,
Milovan Danojlić,
Yu Hua,
Zakhar Prilepin,
Frédéric Beigbeder,
Emir Kusturica and Vladan Vukosavljević

10 June 2017

Са српског превео Грегори де Куир

LE CONTREPOINT DE BELGRADE

« Le Contrepoint de Belgrade — c'est le nom d'une première rencontre des écrivains qui sont aujourd'hui parmi les auteurs les plus importants dans le monde entier, dont les œuvres sont connues dans notre entourage et qui ont pu et voulu visiter la capitale de la Serbie à cette occasion.

« Le Contrepoint de Belgrade » est l'occasion d'entamer une discussion sur les questions concernant les expériences communes importantes, auxquelles on peut donner plusieurs réponses différentes, qui dépendent des points de vue autant personnels que géoculturels ; d'autre part, ces différences peuvent être harmonisées dans le cadre d'une optique plus large, comme c'est le cas avec le contrepoint musical.

Pourquoi le contrepoint « de Belgrade » ? Car cette ville est depuis toujours un lieu de contrepoint. C'est une ville habituée de figurer comme théâtre, non seulement comme théâtre de confrontations mais aussi de rencontres. Chacun d'entre nous parvient à se voir plus nettement quand il rencontre l'autre. C'est dans la relation avec l'autre que la création littéraire et le libre arbitre puisent la largeur et la profondeur de la connaissance du monde et de l'âge. « Le Contrepoint de Belgrade » est précisément conçu pour être un exemple démonstratif de notre conviction que l'homme est un être auquel le dialogue est inhérent et que dans un dialogue chacun peut faire confirmer sa propre vérité sans rejeter la vérité de son interlocuteur. Cette année, cet art sera démontré par Peter Handke, Milovan Danajlić, Yu Hua, Frédéric Beigbeder, Zakhar Prilepine et par leurs hôtes, Emir Kusturica et Vladan Vukosavljević, ministre de culture et d'information, instigateur du « Contrepoint de Belgrade »

УЧЕСНИЦИ БЕОГРАДСКОГ КОНТРАПУНКТА: Ју Хуа, Петер Хандке, Владан Вукосављевић, Милован Данојлић, Захар Прилепин

PARTICIPANTS AT BELGRADE COUNTERPOINT: Yu Hua, Peter Handke, Vladan Vukosavljević, Milovan Danajlić, Zakhar Prilepin

LES PARTICIPANTS DU « CONTREPOINT DE BELGRADE »: Yu Hua, Peter Handke, Vladan Vukosavljević, Milovan Danajlić, Zakhar Prilepine

УЧАСТНИКИ БЕЛГРАДСКОГО КОНТРАПУНКТА: Юй Хуа, Петер Хандке, Владан Вукосавлевич, Милован Данојлич, Захар Прилепин

“贝尔格莱德多重旋律”文学论坛与会者：余华，彼德·汉德克，弗拉丹·武科萨夫列维奇，米罗万·丹诺依里奇，扎哈尔·普里列平

LOS PARTICIPANTES DEL CONTRAPUNTO DE BELGRADO: Yu Jua, Peter Handke, Vladan Vukosavljevic, Milovan Danajlic, Zajar Prilepin

QUE PEUT LA LITTÉRATURE AUJOURD'HUI ?

Quel est l'aspect du monde aujourd'hui et de l'individu qui y appartient, vu dans la perspective profonde et polysémique du discours littéraire ? Quelles images et quels symboles seraient capables de représenter ce monde de la meilleure façon ?

Jusqu'à quel point la littérature est-elle censée suivre les impératifs et les cadres des courants de l'époque, et à partir de quel point est-elle obligée d'y résister, invoquant ses propres raisons ?

Jusqu'où se fait sentir l'influence de la littérature contemporaine et est-ce qu'on peut la comparer avec son influence dans les époques antérieures ?

Dans quelle mesure le filtre médiatique sépare les attitudes souhaitables de la part du système de celles qui ne sont pas bienvenues dans la littérature et dans le discours public ? En ce qui concerne l'offre littéraire, qu'est-ce qui est favorisé par la sphère médiatique ?

Quelles convictions et quelles peurs nous sont présentées comme formes d'une manipulation de masse ? Quels sont des dangers véritables qui sont dissimulés de notre attention ?

Qu'est-ce qui reste de l'idée du monde ouvert, sans frontières, et quelles sont ces frontières qui s'établissent en réalité entre nous ?

Est-ce que les expressions des cultures nationales peuvent subsister si elles sont confrontées à la pression de la culture mondialisée ? Comment écrirait-on si on utilisait la langue littéraire mondiale ?

Les participants du « Contrepoint de Belgrade » qui a eu lieu le 9 et le 10 juin 2017 :

PETER HANDKE

Écrivain autrichien, né en 1942 à Griffen (Autriche). Il habite à Chaville en France. Auteur des romans, des pièces de théâtre et des scénarios de cinéma.

Lauréat de nombreux prix littéraires prestigieux.

Œuvres principales : *L'Angoisse du gardien du but au moment du penalty, Le malheur indifférent, Encore une fois pour Thucydide, Histoire d'enfant, Don Juan, La nuit morave.*

MILOVAN DANOJLIĆ

Écrivain serbe, né en 1937 à Ivanovci près de Ljig. Il habite entre Paris et Belgrade. Poète, prosateur, essayiste et critique littéraire. Lauréat de nombreux prix de littérature et de traduction. Membre de l'Académie serbe des sciences et des arts.

Œuvres principales : *Les libérateurs et les traîtres, Mon cher Petrović, Vivre c'est beau, Les confessions extorquées, Les lettres sans adresse, Nourriture pour oiseaux.*

YU HUA

Écrivain chinois, né en 1960 dans la province chinoise de Zhejiang. Il habite à Pékin. Un des écrivains les plus importants de l'avant-garde post-maoïste. Lauréat des prix littéraires importants.

Œuvres principales : *Vivre !, Le Vendeur de Sang, Brothers, Le Septième Jour.*

FRÉDÉRIC BEIGBEDER

Écrivain français, né en 1965 à Neuilly-sur-Seine. Il habite à Paris. Un des écrivains contemporains français les plus provocants et les plus populaires. Il a travaillé dans les domaines de publicité, de presse et de télévision. Lauréat des prix importants.

Œuvres principales : *Vacances dans le coma, L'amour dure trois ans, 99 francs, L'Égoïste romantique, Un roman français.*

ZAKHAR PRILEPINE

Evgueni Nikolaïevitch Prilepine, écrivain russe, est né en 1975 à Ilinka (oblast de Riazan) en RSFSR (aujourd'hui Fédération russe). Il habite à Nijni Novgorod. Lauréat de plusieurs prix littéraires russes.

Œuvres principales : *Sanka*, *Pathologies*, *Le Péché*, *Le Singe noir*, *L'Archipel des Solovki*.

Les modérateurs et les animateurs de la réunion sont :

EMIR KUSTURICA

Réalisateur et écrivain serbe, né en 1954 à Sarajevo. Habite à Belgrade.

Lauréat des prix prestigieux aux festivals de Venise, Cannes, Berlin et Saint-Petersbourg.

Cinéma : *Te souviens-tu de Dolly Bell*, *Papa est au voyage d'affaires*, *Le Temps des Gitans*, *Underground*, *La vie est un miracle*, *On the Milky Road*.

Livres : *Où suis-je dans cette histoire ?*; *Étranger dans le mariage*.

VLADAN VUKOSAVLJEVIĆ

Ministre de culture et d'information dans le Gouvernement de la République de Serbie, né en 1962 à Belgrade. Il a obtenu son diplôme de licence à la Faculté de droit à Belgrade. Avant sa fonction de ministre de culture, il a exercé la fonction de secrétaire dans le Comité de culture de la Ville de Belgrade. Membre du conseil de la couronne de la famille Karadžordjevic, il avait publié des articles dans les revues *Pravnik*, *Književna reč* et *NIN*.

« CONTREPOINT DE BELGRADE » CHOIX DE LA TRANSCRIPTION

EMIR KUSTURICA : (...) Avant, on lisait des romans couronnés par le Prix de NIN, et chacun d'entre nous se souviendra des romans publiés alors, l'un après l'autre, et comment on attendait avec angoisse les résultats des délibérations du jury pour célébrer le lauréat — par contre, aujourd'hui on ne sait même pas le titre du roman qui a remporté le prix. C'est ainsi dans tous les domaines de l'art quantifié. Quand j'étais reçu pour la première fois au Festival de Cannes, en 1985, environ 600 films avaient prétendu à la sélection principale. Aujourd'hui, leur nombre monte à 5000. Dites, qui a le culot pour choisir 22 bons films dans une sélection préliminaire qui en comporte 5000 ? Une idéologie, certes, mais laquelle ? C'est l'idéologie du monde occidental contemporain qui, en fait, milite pour que l'idéologie disparaisse ; elle trouve le fascisme et le communisme également négatifs et ensuite nous impose quelque chose qui semble ne pas être une idéologie, mais dont le préfixe idéologique dépasse largement celui du communisme et du fascisme. C'est une idéologie qui sous-entend l'autocensure, où ce qui est « politiquement correct » est le fondement du comportement aujourd'hui, d'après laquelle il faut soigneusement éviter ce qu'il ne faudrait pas dire...

PETER HANDKE : (...) Ce qui est scandaleux, c'est que tous les récits sur la guerre des Balkans sont achetés par Hollywood. Les guerres yougoslaves, la guerre des Serbes, Bosniaques et des Croates, les récits sur la guerre sont achetés par les Américains. Ce ne sont pas les Serbes qui ont le droit d'exprimer leur point de vue à Hollywood. Voilà ce qui est vraiment insoutenable...

ZAKHAR PRILEPINE : (...) Cela saute tellement aux yeux que c'est simplement désagréable, c'est une honte, cela humilie des écrivains et des réalisateurs, car d'une façon ou de l'autre, les 90 pourcent des produits de Hollywood sont consacrés à l'expansion des États-Unis, parce que les États-Unis se veulent héritiers de l'Empire romain, et dans certains films c'est flagrant. Ils sont donc une force mondiale et c'est à nous de suivre ses règles ou de désobéir. Ce sont eux qui décident quels sont les problèmes concernant l'homme et la morale qu'il faut traiter. C'était comme si nous devions présenter à un examen où nous serions forcés de prouver d'avoir un sens de la morale, et comme si c'était à eux, les Américains, de nous juger : « parfait, ce sera vingt sur vingt » ou bien « cet examen, vous ne l'avez pas réussi ». Je n'aime pas cet examen, je n'aime pas cette obligation qui consiste à comparer mes règles éthiques avec celles d'un autre. (...)

Le monde globalisé nous invite tous à renoncer à toutes les idéologies, après quoi il serait souhaitable que nous renoncions à notre identité aussi parce que le monde est immense et parce que, au sein de la globalisation, tout le reste est superflu. C'est comme s'ils nous disaient : « Venez déshabillés, nus — sans peuple, sans Dieu, sans nation, sans idéologie, venez dans notre monde global et vous y serez heureux. » En fait, ce sont uniquement les menteurs qui parlent ainsi car il n'est pas vrai qu'ils ont renoncé à leur monde ; ils ont bien leur idéologie, ils ont leurs noms et leur peuple, ils ont tout à eux. Ils veulent nous dépouiller de nos vêtements, et nous laisser déshabillés, car ce spectacle de notre nudité, c'est ce qui leur fait plaisir (...)

MILOVAN DANOJLIĆ : (...) Une grande culture, prenez n'importe quelle de celles qui sont mentionnées, peut bien être fondée sur le pillage matériel, sur le saccage, sur le cambriolage, sur d'innombrables guerres, et c'est malheureusement vrai. Nos adulateurs de l'Occident restent silencieux là-dessus, ou bien prennent le parti de l'ignorer ou réfuter. Il est très difficile de se rendre compte de ce fait pourtant trop simple, que pendant des siècles non seulement les cultures (mais les cultures aussi) étaient fondées sur le système d'exploitation cruelle des colonies, mais aussi de leur propre peuple. Leurs grands esprits l'avaient remarqué, et nous semblons parfois l'ignorer. Certains détails me sont venus à l'esprit pendant que j'écoutais mes prédécesseurs intelligents, et qui avaient été exprimés par George Orwell. Il avait vécu pendant cinq ans en Asie comme officier, je veux dire, dans le service policier, et quand il a remarqué une de ces cruelles pratiques colonialistes, un officier, son collègue et supérieur, lui a dit : « Et alors ? Tu penses qu'il y a quelque chose d'autre que le pillage qui nous a fait venir ici ? »...

(...) Dans notre relation avec le monde occidental, dont on peut toujours apprendre et recevoir, malgré toutes ces situations et rencontres amères mentionnées par monsieur Prilepine, nous devons apprendre de séparer ces deux choses et de chercher notre propre chemin, s'il est possible de le trouver parmi ces contraires. Cette affaire est d'autant plus difficile que nous sommes exposés à cette propagande affreuse, que c'est le mensonge qui règne sur le monde aujourd'hui, à chaque pas, ce qui finit par découager chacun qui se croit honnête...

(...) Et quant au populisme, il faut admettre que c'est quand même une réussite énorme d'avoir pu sauver tous ces gens de la phase primitive du sous-développement, de les voir plus ou moins lettrés, d'assister à leur vie plus décente, dans les conditions d'hygiène meilleures que jamais. Mais l'essence des choses n'a pas changé du tout. Cette foule énorme est scolarisée pour pouvoir signer leurs chèques, pour savoir lire les instructions des ustensiles de cuisine et des tabloïdes. Nous ne sommes pas là pour en juger d'en haut, mais ce n'est nullement différent de l'état d'analphabétisme qui avait précédé ce soi-disant progrès ; il ne faut pas être dupe. De véritables lecteurs, il n'y en avait jamais beaucoup ; de bons écrivains, il n'y en avait trop non plus ; leur nombre continue à subsister sur ce niveau-là, mais c'est moins visible, et c'est ce qui nous laisse confus. La perspective d'un univers où tout le monde lirait les meilleurs romans ne serait pas un univers naturel, sain ni souhaitable. Quand je dis cela, je ne dis pas qu'il faut partager la culture d'élite et celle de la populace — bien au contraire — mais ce que donnent les grands auteurs et ce que donne la culture véritable n'est pas une marchandise destinée à une consommation de masse, mais simplement une direction et un idéal que suivra avant tout une foule délimitée de lecteurs choisis, et après eux des autres qui seront capables d'entendre ce bruit véritable de la grande culture...

YU HUA : (...) D'après un proverbe datant du temps de Confucius, on considérait qu'un homme était cultivé s'il avait lu la quantité de livres dont on pourrait charger une charrette. Bien sûr, il faut savoir qu'alors les livres étaient faits des rubans de bambou, si bien qu'un ruban ne comportait que quelques caractères. Mettons ce proverbe au goût du moment présent en Chine : il suffit de lire la quantité de livres dont on pourrait charger notre sac.

(...) J'ai grandi pendant la révolution culturelle, au temps où tous les livres étaient interdits sauf Lu Xun et Mao Zedong, mais certaines œuvres littéraires circulaient

dans le peuple clandestinement. Ces livres-là étaient pourtant déjà assez abîmés. Il leur manquait une dizaine de pages, soit au début soit à la fin. On ne savait ni qui en était l'auteur ni quel était le titre du roman. Ce n'était pas grave d'ignorer le début de l'histoire, mais savoir que vous n'en verrez pas la fin non plus, c'était difficile d'admettre. Quand je lisais un de ces livres-là, pendant une dizaine de jours, et parfois plus longtemps, je me demandais quelle fin tout cela pouvait-il bien avoir...

(...) Si maintenant je me demande pourquoi je suis devenu écrivain, c'est parce qu'alors j'avais toujours imaginé comment s'achèverait un livre. C'est pareil aujourd'hui. Peut-être s'avérera-t-il que ce que nous trouvons négatif maintenant pourrait demain devenir quelque chose de positif, et inversement : ce que nous estimons maintenant peut montrer un visage horrible à l'avenir. Je pense que la quantité de livres qu'on avait lus n'importe pas. Ce qui est important ce sont les idées qu'on y avait puisées et la façon dont on en était influencé. C'est pourquoi je suis optimiste ; je considère que les livres de grande importance ont un impact considérable au lecteur et lui donnent à apprendre quelque chose de nouveau. Donc, il ne faut pas être pessimiste, je pense que ça ne va pas aussi mal que ça...

EMIR KUSTURICA : (...) Notre idée selon laquelle un livre possède une fonction est impérissable, car après avoir lu « Don Quichotte » aujourd'hui, je pense souvent qu'après ce livre il fallait cesser d'écrire — pourtant c'est merveilleux que certains ont continué. (...) C'est mon sujet préféré, c'est une de mes idées favorites. Borges avait dit que, au-dessus de tout, il aimerait vivre dans un paradis qui porte le nom de bibliothèque, donc, simplement, il y a le penchant pour ce transfert. Un assassin américain, pour lequel il s'est avéré trente-cinq ans plus tard qu'il n'en était pas un, qu'il était innocent, quand on lui a demandé comment il avait enduré ces trente-cinq ans, il a répondu qu'il lisait deux livres par jour. Donc, ce dilemme — un sac ou cinq mille livres — cela dépend de la condition où l'homme se trouve. Donc, pendant trente-cinq ans il lisait deux livres par jour pour respirer d'une façon relativement normale... C'est peut-être l'histoire la plus extraordinaire que j'aie jamais entendue et qui thématise la fonction d'un livre. Un homme innocent avait passé trente-cinq ans dans une prison et prenait deux fois par jour le chemin de ce monde fictif, et avait fini comme homme, ayant obtenu sa justice, mais c'est grâce aux livres qu'il avait survécu...

FRÉDÉRIC BEIGBEDER : (...) J'ai peur que l'homme soit, à vrai dire, une espèce en danger, qu'il soit guetté par l'extermination, à court terme. Est-ce que la révolution pourrait résoudre ce problème ? On l'avait tentée plusieurs fois, en France, en Russie. Vous savez, ce président récemment élu, qui est d'ailleurs beaucoup plus jeune que moi, avait écrit un livre qui s'appelle « La Révolution », où il reprend et utilise ce mot, pour enfin proposer la libération du marché de travail. D'ailleurs, son mandat vient de commencer et j'ai bien aimé sa réponse à Trump ; il a dit : « Make our planet great again ». Ça sonne bien. Certes, on peut estimer que c'est plutôt un slogan de marketing qu'une maxime philosophique. Je vais par-ci par-là mais je reviendrai au sujet d'héroïsme. Ma génération est une génération des antihéros. Les livres que j'ai aimés quand je commençais à lire, grouillaient d'antihéros : Bardamu dans le *Voyage au bout de la nuit* de Céline, Mersault dans *L'Étranger* de Camus, Roquentin dans *La Nausée* de Sartre... Tous mes personnages sont des antihéros, des losers, et ma génération est une génération dont je ne suis aucunement fier, il n'y a rien d'héroïque là-dessus. C'est une génération gâtée, considérablement égoïste, qui ne fait rien d'autre que des plaisanteries, qui tourne en rond et qui se plaint, qui passe son temps à râler...

PETER HANDKE : (...) Quand les analystes commencent à se plaindre, cela devient ennuyeux et ne donne aucun résultat, et cela m'énerve d'entendre toujours quelqu'un râler et se plaindre de la condition du monde aujourd'hui. Je ferai semblant qu'il n'en était rien et continuer à écrire. Je suis autrichien, ma langue est allemande, j'ai décidé d'être né dans un grand pays. Je me mets à songer à la Russie, au pays de Tolstoï et au pays de Dostoïevski et je continue à écrire comme si de rien n'était. On n'a pas besoin de ce film de Scorsese, je ne dis pas que c'était un mauvais film, mais maintenant nous avons besoin de nouveaux héros. Parmi les jeunes d'aujourd'hui certains méritent de devenir les héros d'un grand livre ; je pense par exemple à ma fille, à mes enfants, ils sont peut-être tragiques mais ils ne méritent pas d'être des antihéros, mais les héros d'un nouveau livre. Monsieur Prilepine a admirablement analysé la situation politique, mais ça suffit maintenant, on ne va plus analyser, nous continuerons à travailler comme si de rien n'était. C'était Jean le Baptiste qui l'a proféré dans les Évangiles : « Celui qui vient est plus puissant que moi ». C'est notre situation à nous tous, nous pensons aussi que viendra quelqu'un de plus puissant ; un autre écrivain, un autre artiste succédera à nous et nous, nous continuerons comme si de rien n'était...

VLADAN VUKOSAVLJEVIĆ : (...) Les petites idées et les petites tentatives, est-ce qu'elles ont dévoré la grande idée ? Est-ce qu'on pourrait imaginer aujourd'hui un roman inspirant ou incitant les gens dans un sens ou dans l'autre, que ce soient des gens appartenant aux régions différentes, aux zones culturelles différentes et aux degrés différents de développement industriel ou autre ? Est-ce que l'abondance et la disponibilité ont fini par étouffer les grandes idées et les grands objectifs ? Je n'ai pas de réponse à ces questions, et je pense qu'on n'avait pas encore remarqué un roman qui serait la source d'inspiration d'une même génération dans le monde entier. Qu'en est-il avec de grandes idées que la littérature devait souffrir ou auxquelles elle posait des questions ?...

(...) Nous utilisons trop souvent le terme de globalisation, c'est vraiment le cas d'une inflation verbale. Il se donne en deux formes : selon la première conception, ingénue, la globalisation serait un procès qui est tenu à rapprocher, unifier les gens et les sociétés dans une famille harmonieuse où tout le monde serait égal et où l'héritage de culture et de civilisation, ainsi que le progrès économique et technologique seraient repartis également et appartiendraient à tous. C'est une interprétation infantile et inexacte, car derrière cette interprétation se trouve celle qui est plus certaine : selon cette interprétation, la globalisation représente un modèle culturel et économique forcé, imposé par les puissants aux pauvres. Cette globalisation monochrome est un processus auquel il faut résister parce qu'il n'est nullement utile, mais s'avère largement nocif. Que peut bien être la globalisation à laquelle nous pourrions tendre ? C'est la globalisation où chaque culture nationale et authentique, avec ses mythes et traditions, avec sa langue, ses coutumes et croyances, serait un élément d'une grande mosaïque globale. Je vais conclure mon exposé par une image poétique (pour ne pas être pessimiste) — si cette mosaïque existait, qu'est-ce qu'elle représenterait ? Eh bien, elle pourrait représenter le portrait d'un homme, portrait où se trouveraient, noués, les portraits de tous les artistes — à partir des inconnus des grottes Lascaux ou Altamira, à travers Bouddha, Confucius, Lao Tsé, les prophètes du Vieux Testament, à travers la culture perse et grecque de renaissance, à travers les cultures de l'Amérique latine et de l'Amérique du Nord qui sont dévastées (je pense aux cultures autochtones d'indigènes) — pour composer une image d'homme, un être qui ne désire pas tuer et détruire, mais qui crée, qui aspire à la beauté et à une forme supérieure du progrès...

DÉCLARATION DE BELGRADE

Nous sommes venus ici, dans cette ville située sur l'ancienne frontière symbolique entre deux mondes, sur ce lieu de confrontations fréquentes, mais aussi d'entrecroisements culturels, désirant que notre rencontre soit un échange pertinent et une osmose. Le besoin de ces rencontres prend en compte les différences individuelles et des héritages qui sont nos fondements.

Lors d'une occasion importante, le grand écrivain serbe qui habitait dans cette ville, Ivo Andrić, lauréat du Prix Nobel, a remarqué que le travail auquel il avait consacré la vie contenait la véritable histoire de l'humanité. La culture est consciente que la vérité sur l'homme et sur l'âge en général ne possède pas qu'une face. Le propre de la culture n'est pas de condamner, aveuglément et d'une façon calculée, mais de tenter de comprendre.

Aujourd'hui, le tourbillon de l'époque de haute-technologie est en train d'étouffer les tendances culturelles autrefois incontestables. Les relations entre les peuples sont en train de se dégrader, tandis que l'abondance culturelle du monde se nivelle. Les ravages sont autant physiques que spirituels, et ceux qui au présent tiennent le pouvoir présentent leurs intérêts comme les valeurs indiscutables.

S'il y a un point d'accord commun entre nous qui est certain, c'est que la création ne tolère pas de vérités imposées et prescrites, pas plus que de limitations, quelle que soit leur origine. Le style de vie global, hystérique et superficiel, imposé d'en haut comme le seul acceptable, transforme la vision de l'homme total, invention de l'âge antique et des Lumières, en un être unidimensionnel, et la communauté humaine devient biomasse, propice au traitement et modification rapide.

L'industrie mondiale de divertissement et de contreculture est dirigée dans le sens qui y est décrit et aspire à une hégémonie totale. À part les autres partages et différences qui sont inévitables, la culture est tenue de contribuer au caractère pluridimensionnel de ce monde. Elle est obligée d'aider l'individu qui est impuissant devant la pression de l'époque.

La culture est une expression de contestation et de responsabilité. La culture est la conscience que le monde ne date pas d'hier, et qu'il ne se terminera pas avec nous. La culture utilise les différences pour en faire la richesse de contrepoint et non pas une confrontation chaotique. Chaque conversation compréhensive fait un pas vers cette prise de conscience. Nous sommes ici en train de faire ce petit pas :

PETER HANDKE

MILOVAN DANOJLIĆ

YU HUA

ZAKHAR PRILEPINE

FRÉDÉRIC BEIGBEDER

EMIR KUSTURICA et VLADAN VUKOSAVLJEVIĆ

le 10 juin 2017

Са српског превода Бојан Савић Остојић

Traduit du serbe par Bojan Savić Ostojić

БЕЛГРАДСКИЙ КОНТРАПУНКТ

Белградский контрапункт – это название первой встречи выдающихся современных литераторов из разных частей света. Это авторы, творчество которых известно и сербским читателям и которые нашли возможность приехать в столицу Сербии для участия во встрече.

Белградский контрапункт – это повод обсудить важные вопросы нашего опыта. Рассматривая данные вопросы с разных личностных и геокультурных позиций, мы можем дать разные ответы, но с другой стороны, эти различия могут гармонизироваться в едином широком взгляде, подобно полифонии музыкального контрапункта.

Почему контрапункт именно «белградский»? Потому что Белград был и остается местом соединения различий. Белград веками является сценой, на которой происходят не только столкновения, но и встречи, а любой человек лучше видит себя в отражении встречи с другими. Для литературного творчества и свободного сознания это фундамент, на котором строится широта и глубина постижения мира и времени.

Белградский контрапункт задуман как доказательство тому, что человек – существо словесное и в разговоре каждый может найти подтверждение своей правде, не опровергая при этом правду иную. В этом году такое искусство продемонстрируют Петер Хандке, Милован Данойлич, Юй Хуа, Фредерик Бегбедер, Захар Прилепин, а также организаторы встречи – Эмир Кустурица и Владан Вукосавлевич, министр культуры и информации, вдохновитель идеи «Белградского контрапункта».

УЧЕСНИЦИ БЕОГРАДСКОГ КОНТРАПУНКТА: Емир Кустурица, Владан Вукосављевић

PARTICIPANTS AT BELGRADE COUNTERPOINT: Emir Kusturica, Vladan Vukosavljević

LES PARTICIPANTS DU « CONTREPOINT DE BELGRADE »: Emir Kusturica, Vladan Vukosavljević

УЧАСТНИКИ БЕЛГРАДСКОГО КОНТРАПУНКТА: Эмир Кустурица, Владан Вукосавлевич

“贝尔格莱德多重旋律”文学论坛与会者：埃米尔·库斯图里查，弗拉丹·武科萨夫列维奇

LOS PARTICIPANTES DEL CONTRAPUNTO DE BELGRADO: Emir Kusturica, Vladan Vukosavljevic

КАКУЮ РОЛЬ СЕГОДНЯ ИГРАЕТ ЛИТЕРАТУРА?

Давайте посмотрим на мир с точки зрения глубокого многозначного литературного дискурса: каков сегодняшний мир и какова в нем роль отдельного человека? Какие картины и символы лучше всего это описывают?

Насколько литература может и должна следовать требованиям и тенденциям эпохи, а в чем она должна противостоять им во имя собственных принципов? Насколько широко влияние современной литературы и сопоставимо ли оно с влиянием литературы в былые эпохи?

Насколько СМИ фильтруют позиции писателей и публицистов, отделяя удобные системе позиции от нежелательных? Что из литературной продукции в фаворитах сферы СМИ?

Какие страхи и убеждения нам навязывают с помощью средств массовой манипуляции? Какие реально опасные вещи скрыты от наших глаз?

Что осталось от идеи открытого мира, мира без границ, и какие границы между людьми и народами устанавливаются в реальности?

Могут ли сохраниться национально-языковые и культурные особенности в современном мире глобальной культуры? Можно ли хорошо писать глобальным литературным языком?

Участники Белградского контрапункта, проведенного 9-го и 10-го июня 2017 г.:

ПЕТЕР ХАНДКЕ

Австрийский писатель. Родился в 1942 году в Гриффене в Австрии. Живет в Шавиле во Франции. Автор романов, драматических произведений и киносценариев.

Лауреат большого числа престижных литературных премий.

Известные произведения: «Страх вратаря перед одиннадцатиметровым», «Нет желаний – нет счастья», «И снова о Фукидиде», «Детская история», «Дон Жуан», «Моравская ночь».

МИЛОВАН ДАНОЙЛИЧ

Сербский литературный деятель. Родился в 1937 године в нас.п. Ивановцы возле Лига. Живет в Париже и в Белграде. Пишет поэзию, прозу, эссеистику и литературную критику. Лауреат многих премий в области литературы и переводческой деятельности. Член Сербской академии наук и искусств.

Известные произведения: «Освободители и предатели», «Мой дорогой Петрович», «Жить хорошо», «Исповеди поневоле», «Письма без адреса», «Птичий корм».

ЮЙ ХУА

Китайский писатель. Родился в 1960 году в китайской провинции Чжэцзян. Живет в Пекине. Один из важнейших литературных авторов постаоистского авангарда. Лауреат важных литературных премий.

Известные произведения: «Жить», «Хроника торговца кровью» («Как Сюй Саньгуань кровь продавал»), «Братья», «Седьмой день».

ФРЕДЕРИК БЕГБЕДЕР

Французский писатель. Родился в 1965 году в Нёйи-сюр-Сене. Живет в Париже. Один из самых провокационных и популярных современных французских писателей. Занимался рекламой, работал в журналах и на телевидении. Лауреат важных наград.

Известные произведения: «Каникулы в коме», «Любовь живет три года», «99 франков», «Романтический эгоист», «Французский роман».

ЗАХАР ПРИЛЕПИН

Евгений Николаевич Прилепин, русский писатель. Родился в 1975 году в дер. Ильинка Рязанской области РСФСР (современная Российская Федерация). Живет в Нижнем Новгороде. Лауреат многих литературных премий в России.

Известные произведения: «Санька», «Патологии», «Грех», «Черная обезьяна», «Обитель».

Вступительное слово, ведение встречи:

ЭМИР КУСТУРИЦА

Сербский режиссер и писатель. Родился в 1954 году в Сараево. Живет в Белграде.

Лауреат престижных премий кинофестивалей в Венеции, Каннах, Берлине, Санкт-Петербурге.

Известные фильмы: «Помнишь ли ты Долли Белл?», «Папа в командировке», «Время цыган» («Дом для повешения»), «Андеграунд», «Жизнь как чудо», «По Млечному Пути».

Книги: «Смерть как непроверенный слух», «Сто бед».

ВЛАДАН ВУКОСАВЛЕВИЧ

Министр культуры и информирования в Правительстве Республики Сербия. Родился в 1962 году в Белграде. Окончил юридический факультет Белградского университета. До избрания министром состоял на должности секретаря по вопросам культуры администрации Белграда. Член Королевского совета семьи Карагеоргиевичей. Публиковался в сербских журналах «Правник», «Књижевна реч» и «НИН».

Отрывки из записей «Белградского контрапункта»

ЭМИР КУСТУРИЦА: ...Мы помним, как в Сербии читали те книги, которые получили премию журнала «НИН». Романы выходили, а мы с нетерпением ждали их и от души поздравляли тех, кто победил. А сегодня мы даже не помним, кто получил эту награду. И так во всех видах искусства. Когда я в 1985 году приехал на Канский кинофестиваль, 600 фильмов претендовало на то, чтобы войти в главный отборочный тур. Сегодня их 5000. Кто же тот гений, который выберет 22 стоящих фильма из пяти тысяч? ...Идеология? В чем она заключается? Это идеология современного западного мира, которая борется как раз за то, чтобы идеологии не было, утверждая, что и фашизм, и коммунизм одинаково плохи. А потом она навязывает нам то, что якобы не является идеологией, но по сути это идеология еще в большей степени, чем были и коммунизм, и фашизм. Она подразумевает автоцензуру, политкорректность как основу поведения в наше время, не произнесения вслух того, о чем нельзя говорить...

ПЕТЕР ХАНДКЕ: ...Просто возмутительно, что все истории о войнах на Балканах покупает Голливуд. Югославские войны, война сербов, боснийцев и хорватов – все истории о войне куплены американцами. Сербь не имеют права рассказать в Голливуде свою историю и свою правду. Это невыносимо...

ЗАХАР ПРИЛЕПИН: ...Все настолько прозрачно, и просто неприятно, стыдно, это унижает писателей, режиссеров, ведь так или иначе 90 процентов продукции Голливуда посвящено экспансии США, поскольку США представляются наследником Римской империи. В некоторых фильмах это совершенно очевидно. США – мировая сила, и мы или играем по их правилам, или нет. Они указывают нам, какой вопрос о человеке, нравственности следует рассматривать, мы словно должны сдавать экзамен перед кем-то, должны доказывать, что мы нравственны, а они потом скажут нам: «садись, пятерка» или «вы не сдали экзамен». Мне не нравится этот экзамен, не нравится, что я постоянно должен сравнивать свои этические правила с чьими-либо еще...

...Глобализированный мир призывает нас отказаться от любой идеологии, а потом желательно отказатьься и от своей идентичности, потому что мир огромен и потому что в глобализации все остальное лишнее. Словно нам говорят: «Приходите голыми, раздетыми – без народа, без Бога, без этноса, без идеологии, приходите голыми в наш глобальный мир, и вы будете счастливы». По сути, так говорят только лжецы, ведь они не отказались от своего, у них есть своя идеология, свои имена, народ, у них есть все. Они хотят снять с нас одежду, чтобы мы остались голыми, т.к. они очень хорошо себя тогда чувствуют...

МИЛОВАН ДАНОЙЛИЧ: ...В основе развития великой культуры – все равно, какой, возьмите любую из упомянутых – может лежать материальный грабеж, захват, разбой, многочисленные войны, и это, к сожалению, сущая правда. Наши поклонники Запада, услышав это, замолкают в растерянности, а потом или все проглатывают, или отвергают. Думаю, весьма трудно прозреть одну

простую истину: культуры веками строились на системе нещадной эксплуатации колоний, а также собственного народа. Великие умы это понимали, а от нас это иногда ускользает. Вот просто мысли, которые приходили мне в голову, пока я слушал предыдущие умные выступления. Об этом уже писал Джордж Оруэлл. Он пять лет жил в Азии, служил там офицером в полицейской службе, и когда он однажды заметил такую суровую колониальную практику, коллега-офицер, старший по званию, сказал ему: «А ты что думал? Неужели ты думаешь, что мы здесь для чего-то иного, кроме как для грабежа?».

...Мы и далее можем чему-то научиться у западного мира, что-то перенять, но одновременно в наших отношениях присутствуют и те горькие моменты и ситуации, о которых упоминал господин Прилепин. Мы должны научиться видеть и разделять разные вещи, искать свой собственный путь, если это вообще возможно при таких противоречиях. Это весьма трудно сделать в сегодняшнем мире, где мы подвергаемся страшной пропаганде, где царит ложь, и прежде всего ложь, буквально на каждом шагу, что честного человека просто обескураживает...

...Если говорить о популизме, следует признать, что все-таки люди добились большого успеха, преодолев этап примитивизма, отсталости. Теперь они более-менее грамотные, живут в приличных условиях, гигиена гораздо лучше, чем раньше. Но суть от этого несколько не поменялась. Огромная масса людей владеет грамотой лишь для того, чтобы подписывать чеки, читать бульварную прессу или инструкции по применению бытовой техники. Мы здесь не для того, чтобы судить об этом свысока, но положение дел несколько не отличается от того состояния полной безграмотности, которое предшествовало так называемому прогрессу. Не нужно себя обманывать. Подлинных читателей никогда много не было, настоящих писателей тоже всегда было не слишком много, и сейчас происходит все то же самое, на том же уровне, просто сейчас все менее заметно, и это нас смущает. Мир, в котором бы все люди читали лучшие романы, не назывешь естественным, здоровым, и мы к этому не стремимся. Я не хочу сказать, что элитарную культуру и элитарных авторов следует отделить от народа, напротив. Но истинная культура, которую дарят нам ее великие создатели, не может служить товаром общего потребления. Это только путь и тот идеал, за которым пойдут прежде всего избранные читатели, а вслед за ними – и остальные, те, кто сможет услышать великое, подлинное звучание культуры...

Юй ХУА: ...Во времена Конфуция существовала поговорка: человек ученый, если он прочитал столько книг, сколько поместится в одной телеге. Конечно, нужно принять во внимание, что книги тогда изготавливались из бамбуковых пластинок, на каждой из которых помещалось всего несколько иероглифов. Если перевести эту фразу на язык современного Китая, она означает, что мы должны прочитать столько книг, сколько помещается в рюкзаке...

...Я вырос во времена культурной революции, когда были запрещены все произведения, кроме Лу Синя и Мао Цзедунa, однако существовали и книги, которые тайно передавались из рук в руки. Проблема заключалась в том, что книги эти были прилично потрепаны, в них не хватало страниц десять в начале или в конце, вы не знали имя писателя или название романа. Это было

неприятно. Ладно еще, если вы не знаете начало истории, но не знать конец – это правда было тяжело. Когда я заканчивал читать такую книгу, я еще дней десять или дольше раздумывал, какой там мог быть конец...

...Но сейчас, когда я задумываюсь над тем, почему стал писателем, я понимаю: потому что я всегда представлял то, как могла закончиться та или иная книга. Так же и в наше время: возможно, то, что мы сегодня оцениваем негативно, в будущем принесет нам добро, или наоборот: то, что мы считаем хорошим, в будущем обернется своей темной стороной. На мой взгляд, неважно, сколько книг прочитал человек – гораздо важнее, что он в них нашел для себя и насколько они на него повлияли. Поэтому я оптимист: я убежден, что наиболее ценные книги оказывают большое влияние на читателя и помогают ему научиться чему-то новому, так что не все так плохо...

ЭМИР КУСТУРИЦА: ...Наша идея о важной роли книги никогда не перестанет быть актуальной. Возьмем «Дон Кихота»: сомневаюсь, что после него нужно было кому-то когда-то хоть что-либо писать, но как прекрасно, что это произошло. Кто-то начал писать свою небольшую книжку благодаря тому, что великий писатель вдохновил его. Это моя личная тема и моя идея. Борхес сказал, что больше всего хотел бы жить в раю, который называется библиотека... Один американский убийца – а на самом деле через тридцать пять лет выяснилось, что он был невинно осужденным, а не убийцей – на вопрос, как он выжил за это время, ответил, что каждый день прочитывал две книги. Так что рюкзак ли... или пять тысяч книг – все зависит от того, в какой жизненной ситуации мы находимся... Этот человек тридцать пять лет читал две книги в день и вернулся к жизни относительно нормальным! Вероятно, это самое волнующее, что я когда-либо слышал о роли книги. Невинный человек тридцать пять лет провел в тюрьме, дважды в день переносился в вымышленный мир, и вышел оттуда, как человек, добившись правды, выжив благодаря книге...

ФРЕДЕРИК БЕГБЕДЕР: ...Боюсь, что человек как раз и есть исчезающий вид, и ему это грозит совсем скоро. Можно ли все решить при помощи революции? Это пробовали уже много раз – во Франции, в России... Вы знаете, что недавно избранный Президент Франции, который намного моложе меня, написал книгу, которая называется «Революция». Он заимствует это слово, использует там его, а в конце предлагает либерализацию рынка труда... Когда он вступил на должность, мне понравился один его ответ Трампу: «Сделаем так, чтобы планета снова стала лучшим местом для жизни». Это звучало хорошо. Хотя, может, тут больше маркетинга, чем философии... Я перескакиваю с мысли на мысль, но сейчас вернусь к понятию геройства. Мое поколение – это поколение антигероев. Когда я начал читать, во всех книгах, которые я любил, были антигерои: Бардаму в книге Селина «Путешествие на край ночи», Мерсо в «Постороннем» Камю, Рокантен в «Тошноте» Сартра... И все мои образы – антигерои, неудачники, все мое поколение – вовсе не геройское, и я им совсем не горжусь. Это избалованное поколение, весьма эгоистичное, оно только травит анекдоты, у него вечно одно и то же, оно жалуется на жизнь, бесконечно жалуется...

ПЕТЕР ХАНДКЕ: ...Вот когда аналитики начинают жаловаться, тогда это действительно скучно, это ни к чему не приводит. Меня раздражает, что мы

все время причитаем и жалуемся на ситуацию в современном мире. Я сделаю вид, что ничего страшного не произошло, и продолжу писать. Я австриец, мой родной язык – немецкий, но я отнес себя к тем, кто рожден в одной великой стране – России, стране Толстого и Достоевского. И продолжу писать, словно ничего не случилось. Я не нуждаюсь в фильмах Скорсезе. Я не утверждаю, что это плохое кино, но нам сейчас нужны другие герои. Среди молодежи сегодня есть те, кто заслуживает быть героем большого романа – я имею в виду, например, мою дочку, моих детей. Они заслуживают того, чтобы быть не антигероями, а героями некой новой книги. Господин Прилепин хорошо проанализировал политическую ситуацию, но сейчас правда хватит, мы не будем анализировать, мы будем работать как ни в чем не бывало. Иоанн Креститель в Евангелии говорит о великом «Другом, Который придет после меня». Мы все в таком положении, мы все думаем о том, что в будущем придет кто-то лучше нас. Какой-то другой писатель, другой художник придет после нас, а пока мы продолжим заниматься своим делом, как и раньше...

ВЛАДАН ВУКОСАВЛЕВИЧ: ...Не проглотили ли малые идеи и мелкие поступки великую идею? Может ли сейчас появиться роман, который всколыхнет людей, вдохновит их на поступок, и это будут люди из различных стран, культурных зон, с различной степенью индустриального и всякого другого развития? Не заглохло ли изобилие великие идеи и великие цели? У меня нет на это ответа, но мне кажется, что мы не видели такого современного романа, который бы стал источником вдохновения для целого поколения во всем мире. Куда делись те великие вопросы, которые задавала литература, те великие идеи, которые она нам раскрывала?...

...Мы слишком часто используем понятие глобализации. На самом деле, все сводится к двум ее трактовкам. Во-первых, есть детские рассуждения о том, что глобализация призвана сближать людей, общества, народы, объединяя их в гармоничную семью, в которой все будут равны и в которой культурное и цивилизационное наследие, достижения экономического и технологического прогресса будут делиться на равные части, принадлежать всем. Подобные размышления являются детскими и ошибочными, ибо существует более реальное понимание того, что глобализация приводит к процессу навязывания одной культурной и экономической модели, спускаемой от сильных мира сего – бедным. Такая монохроматическая, одноцветная глобализация – это процесс, с которым следует бороться, поскольку он не приносит никакой пользы, только вред. К какой глобализации мы, возможно, могли бы стремиться? Это такая глобализация, в которой каждая самобытная национальная культура, с ее мифами и преданиями, языком, традициями, обычаями и верованиями была бы частью огромной, глобальной мозаики. Не предаваясь пессимизму, нарисую поэтическую картину: если бы это произошло, из чего бы сложилась такая мозаика? Это был бы портрет человека, сотканный из портретов всех художников и творцов – от талантливых безымянных живописцев пещер Ласко и Альтамира, от Будды, Конфуция, Лао-цзы, старозаветных пророков, до культур персидской, эллинистической, ренессансной, или уничтоженных культур Северной и Латинской Америки – я имею в виду аутентичные культуры коренных жителей... Все это могло бы составлять портрет человека как существа, не убивающего и не разрушающего, а существа созидającego, которое стремится к красоте и высшей форме прогресса...

БЕЛГРАДСКОЕ ЗАЯВЛЕНИЕ

Мы встретились в городе на символической древней границе миров, в месте частых конфликтов и культурных влияний, стремясь к обмену опытом и обогащению наших позиций в диалоге. Такие встречи необходимы: мы исходим из уважения различий и в многообразии культурного наследия видим основу собственного существования.

Великий сербский писатель, живший в этом городе, лауреат Нобелевской премии Иво Андрич однажды сказал, что в том труде, которому он посвятил всю жизнь, сосредоточена вся настоящая история человечества. Культура знает, что правдивый взгляд на человека и время не бывает односторонним. Культура не осуждает, а тем более не осуждает расчетливо или слепо — она стремится понять. Сегодня вихрь высокотехнологичной эпохи оттесняет в сторону некогда бесспорные культурные устремления. Обостряются отношения между народами, и унифицируется культурное разнообразие мира. Наносится и физический, и духовный урон культуре, а власть имущие представляют свои интересы как ценности, не подлежащие сомнению.

Наше общее мнение, что творчество не терпит навязанных, «спущенных» ему истин и ограничений, откуда бы они ни приходили. Невротический, поверхностный стиль жизни, навязываемый во всем мире как единственно возможный и верный, превращает цельного человека Античности или Просвещения в одномерное существо, а человеческое сообщество — в биомассу, удобную для быстрой ментальной обработки и навязывания нужного мышления.

Всемирная индустрия развлечений и антикультуры работает в указанном направлении, стремясь к всеобщей и полной доминации. При неизбежных границах и различиях в мире именно культура делает его цельным и многогранным. Она должна помочь подняться личности, которая почти незаметна в этом невероятном давлении эпохи.

Культура учит ответственности и постановке вопросов. Культура — это понимание того, что мир был создан не вчера и не кончится с нашим уходом. Культура из различий создает богатство контрапункта, а не разжигает конфликты. Каждый разговор, наполненный пониманием, — это шаг к пробуждению сознания. И именно такой шаг мы делаем на нашей встрече:

Петер Хандке,
Милован Данойлич,
Юй Хуа,
Захар Прилепин,
Фредерик Бегбедер,
Эмир Кустурица и Владан Вукосавлевич

10 июня 2017 г.
Са српског превела др Светлана Гољак

贝尔格莱德多重旋律

“贝尔格莱德多重旋律”是塞尔维亚第一届国际文学论坛的名称，论坛嘉宾是数位来自世界不同地区的驰名当今文坛的著名作家，其作品在塞尔维亚也是耳熟能详，今天他们欣然受邀并拨冗前来参加在塞尔维亚首都举办的本次论坛。

贝尔格莱德论坛为文学提供了一个对话的平台，与会者围绕文学创作的一些重要问题以及大家共同关心的话题进行了深入讨论和交流。因视点和角度的不同或地域的差异，他们的观点和看法也有所不同，但是，这些不同的意见却又在文学普遍价值观的框架下和谐地交汇交融，演奏出一部美妙的多旋律乐章。

为什么这次论坛被冠以“贝尔格莱德多重旋律”这一标题呢？因为不论在历史上还是今天，贝尔格莱德都是一个多重文化交汇交融的地方，在贝尔格莱德经常上演的不仅是冲突和对抗，还有文化的交流与对话。以他人借鉴，我们才能更好地认识自己，而文学创作和自由思想也只有在此基础上才能对世界和宇宙有一个全面而深刻的了解。贝尔格莱德文学论坛希望能够成为这样的榜样，深信我们人类是离不开对话的生命存在，在对话交流中我们既能证明自己的真实，同时也不容抹去他人的存在。参加今年论坛的有：奥地利作家彼德·汉德克、旅法塞裔作家米罗万·丹诺依里奇、中国作家余华、法国作家弗雷德里克·贝格伯德和俄罗斯作家扎哈尔·普里列平。论坛主持人是东道主塞尔维亚国际知名导演埃米尔·库斯图里查和“贝尔格莱德多重旋律”的创意人——塞文化与信息部部长弗拉丹·武科萨夫列维奇，他们与嘉宾们一起诠释人类对话的艺术。

УЧЕСНИЦИ БЕОГРАДСКОГ КОНТРАПУНКТА: Ју Хуа, Петер Хандке, Емир Кустурица,
Владан Вукосављевић, Милован Данојлић, Захар Прилепин

PARTICIPANTS AT BELGRADE COUNTERPOINT: Yu Hua, Peter Handke, Emir Kusturica,
Vladan Vukosavljević, Milovan Danajlić, Zakhar Prilepin

LES PARTICIPANTS DU « CONTREPOINT DE BELGRADE »: Yu Hua, Peter Handke, Emir Kusturica,
Vladan Vukosavljević, Milovan Danajlić, Zakhar Prilepine

УЧАСТНИКИ БЕЛГРАДСКОГ КОНТРАПУНКТА: Јуи Хуа, Петер Хандке, Емир Кустурица,
Владан Вукосавлевич, Милован Данојлич, Захар Прилепин

“贝尔格莱德多重旋律”文学论坛与会者: 余华, 彼德·汉德克, 埃米尔·库斯图里查, 弗拉丹·武
科萨夫列维奇, 米罗万·丹诺依里奇, 扎哈尔·普里列平

LOS PARTICIPANTES DEL CONTRAPUNTO DE BELGRADO: Yu Jua, Peter Handke, Emir Kusturica,
Vladan Vukosavljevic, Milovan Danajlic, Zajar Prilepin

今天文学的作用是什么？

从文学语言的深刻性和多义性看，今天的世界以及这个世界的个人是何种模样？作家该用怎样的具象和语言符号来描述与刻画他们？

文学能够或应该在何种程度上紧跟时代的步伐，听从时代的召唤？文学从自身角度出发，对时代的影响又应该在何种程度上作出抵制？

当代文学的影响力有多大？今天文学与过去相比，其作用发生了什么变化？

媒体在多大程度上对文学和公众语言中的积极的精华部分与消极的糟粕进行系统过滤和离析？今天的媒体舆论圈推崇什么样的文学？

在给我们灌输和传播的信仰与恐惧中，有哪些是对大众进行的“操纵与洗脑”？现实生活中又存在着哪些隐患？

关于“大同世界”这一人类愿景如今还剩下什么？在现实生活中，人与人之间、民族与民族之间所设置的障碍和边界有哪些？

民族文化特色在极速发展的全球化进程中能否得以幸存？在全球化的文学语言下是否能够产生优秀文学作品？

“贝尔格莱德多重旋律”文学论坛于 2017年6月9、10日举办，与会嘉宾有：

彼德·汉德克（PETER HANDKE）

奥地利作家，出生于1942年，奥地利格里芬镇，现定居法国沙维尔镇，是小说家、剧作家和电影编剧，他的作品获得过许多权威性文学大奖。

代表作有：《无欲的悲歌》、《守门员的焦虑》、《空虚的恐惧》、《再为修昔底德点赞》、《大人与孩子》、《唐璜》、《莫拉瓦之夜》等。

米罗万·丹诺依里奇（MILOVAN DANOJLIĆ）

塞尔维亚作家，出生于1937年，塞尔维亚里伽镇的一个叫伊万诺夫茨的地方，现生活在巴黎和贝尔格莱德两地，从事诗歌、小说、散文创作，还撰写文学评论，其作品获得许多文学和翻译奖，现为塞尔维亚科学艺术院院士。

代表作有：《解放者与叛徒》、《我亲爱的彼德洛维奇》、《活着多美妙》、《强迫忏悔》、《一封没有地址的信》、《鸟食》等。

余华（Ju Hua）

中国作家，出生于1960年，中国浙江，现居北京，是毛泽东后时代中国最重要的先锋作家之一，其作品曾获许多重要文学奖。

代表作有：《活着》、《许三观卖血记》、《兄弟》、《第七天》等。

弗雷德里克·贝格伯德（FRÉDÉRIC BEIGBEDER）

法国作家，出生于1965年，塞纳河畔的诺伊市，现定居巴黎，是法国当今文坛最富挑战性同时也是最受欢迎的作家之一，当过广告人，杂志和电台节目编辑，其作品获得许多重要文学奖。

代表作有：《昏迷假期》、《爱情持续三年》、《99法郎》、《浪漫的利己主义者》、《法国小说》等。

扎哈尔·普里列平（ЗАХАР ПРИЛÉПИН）

真名为叶甫盖尼·尼古拉耶维奇·普里列平，俄罗斯作家，出生于1975年，俄罗斯苏维埃社会主义共和国（今俄罗斯联邦共和国）梁赞州的依林克地区，现定居下诺夫哥罗德市，其作品获得过俄罗斯文学大奖。

代表作有：《萨尼卡》、《病理学家》、《罪孽》、《黑猴儿》、《家庭》等。

本届论坛主席和主持人是：

埃米尔·库斯图里查（EMIR KUSTURICA）

塞尔维亚导演和作家，出生于1954年，萨拉热窝，现定居贝尔格莱德。他的电影曾在许多国际有影响的电影节上获奖，如威尼斯电影节、戛纳电影节、柏林电影节、圣彼德堡电影节等。

主要电影作品有：《你还记得杜莉贝尔吗》、《父亲出差去》、《流浪者之歌》、《生命是个奇迹》、《银河之路》等。

主要文学作品有：《死亡是未经证实的传闻》、《千辛万苦》等。

弗拉丹·武科萨夫列维奇（VLADAN VUKOSAVLJEVIĆ）

塞尔维亚共和国文化与信息部部长，出生于1962年，贝尔格莱德，毕业于贝尔格莱德大学法学院，在出任部长之前，曾担任过贝尔格莱德市文化秘书处秘书长，卡拉乔治维奇皇家顾问委员会委员等职，并在法律杂志和文学杂志《NIN》发文。

“贝尔格莱德多重旋律”文学论坛现场 录音节选

埃米尔·库斯图里查：……如果在塞尔维亚宣布“NIN文学评论奖”评选结果的话，还记得过去每次公布获奖作品时，我们是怎样按捺住急切的心情期待着评选结果，如何高兴地庆祝并祝贺获奖作家，可是现在，我们甚至都不知道具体是哪部作品得了这个奖，在今天所有被量化的艺术领域大多都是这个情况。记得我1985年参加戛纳电影节，参加评选的有600部电影，而今天这个数字达到了5000部。最后又根据什么从这5000部电影中挑选出22部是优秀的？是否是以意识形态为评审标准？如果是，那又是以什么意识形态作标准？可以说这基本上都是跟着现代西方意识形态走的，其核心思想就是要努力打破意识形态的束缚，认为法西斯主义和共产主义具有同等的破坏性，并强行给我们灌输一些表面上看似非意识形态的，可实际上却是比共产主义和法西斯主义更强调意识形态的东西。这个意识形态包括自我审查、将政治方向的正确性作为行为准则、不该说的就缄默不语等等……

彼德·汉德克：……尤其令人发指的是，所有关于巴尔干战争的剧本都被好莱坞买了，所有关于南斯拉夫战争、关于塞尔维亚人、波黑人和克罗地亚人之间的战争故事，都被美国人买下来了。塞尔维亚人在好莱坞没有讲述自己的故事和自己民族历史的话语权。这种情况实在令人无法容忍……

扎哈尔·普里列平：……这是明摆着的事实，让人感到愤愤不平、觉得耻辱，这是对作家、导演的羞辱，这样一来，好莱坞90%的出品都是在为美国歌功颂德，美国把自己当成了罗马帝国一样，这在一些电影里表现得尤为明显。他们代表世界强权，而我们只有两个选择：要或者不要按照他们定的游戏规则玩。他们决定哪些人类或道德的问题需要大家思考，而我们则像参加他们的考试一样，来证明自己的道德水平，最后由他们打分：“嗯，很好，10分”，或者：“你，不及格”。我不喜欢这种考试方式，也不喜欢老是拿自己的道德伦理标准去和他人比较……

……全球化的世界要求我们每个人放弃一切意识形态，进而逼迫我们放弃自己的身份，因为世界很大，因为在全球化进程中一切都显得多余，打个比方说，他们对我们说：“来吧，可是别穿衣服，就这样赤裸着——不需要人民，不需要上帝，不需要民族、不需要思想，就这样净身加入到我们这个一体化世界，你就会得到幸福。”而事实上，这是对我们的蒙骗，因为他们并没有抛下自己的一切，他们可以有自己的思想、自己的民族和人民，他们可以拥有一切。然而，他们却要我们脱下衣服，要我们赤着身体，因为那样他们才会觉得安心……

米罗万·丹诺依里奇：……一个伟大的文明，我们可以随便从上面谈到的拿一个来举例，遗憾的是，很可能是靠掠夺抢劫等强盗行径，或是靠发动无数次战争而崛起的，这是不争的事实。我们中有人盲目崇拜西方文化，认为西方的一切都是好的；也有人盲目排斥西方，认为西方的一切都是有害的。我觉得，这里往往忽视了一个很简单的事实，文明，当然也不光是文明，数千年来都是建立在残酷的殖民剥削包括对自己老百姓的剥削之上的。一些西方的伟大思想家早已看到了这一点，而我们却还没有认识到。有一些问题，刚才在听其他参会者发表高见时，我想起了乔治·奥威尔，他也有相似的看法。他曾在亚洲呆过五年，作为一名军官，在警察服役。有一次让他碰上了一次残酷的殖民掠夺行

动，他的上级长官对他说：“你以为如何？难道你真的以为我们在这里是为了什么别的而不是来抢劫的？”……

……在我们与西方的关系中，尽管存在着刚才普里列平先生所提到的那些痛苦的经验和对立冲突，但西方仍然有许多值得我们学习借鉴的地方，我们应该取他人之长，应该在这两者之间尝试着找到自己的路。当然，要做到这点并非易事，因为我们处在强烈的宣传攻势之下，因为今天的世界充斥着谎言，几乎到处都是蒙骗，让正直的人失去勇气 and 希望……

……谈到民粹主义，必须承认人类这方面取得了很大进步，比如使大众摆脱了愚昧落后的状态，并接受了一定程度的教育，有了做人的尊严，就从卫生条件看，今天的生活条件达到了最高水平。不过，有一些本质的东西却没有因此改变。比如大众扫盲学会认字后，仅仅是方便了签支票，学会了看家电产品和平板电脑的说明书。当然，我们坐在这里并不想以高高在上的态度进行横加指责，然而，必须强调的是，今天的情况并不比过去全民文盲的时代好到哪里去，所谓时代的进步只不过是自欺欺人罢了。真正的读者，历来都是少数；真正的作家，寥寥无几，情况基本上一直这样，就这种水平或者说就这种层次，没有什么变化，只是没有象以前那么明显罢了，因此容易让我们有这种错觉。话说回来，一个人人手捧一部优秀文学在读的社会肯定也是不真实的，不健康的，这不是我们所希望看到的。我这么说的意思，并不是想把精英文化和精英作家从人民大众中脱离出来，而是恰恰相反；但是，真正的文化和伟大作家所创造的作品一定不是大众消费品，而是部分特定读者中的特定人群所追寻的理想和方向，随后他们再带动其他能够聆听到真正伟大文化的声音的人们……

余华：……中国古代有一句成语：学富五车，说的是读书人如果看过的书能装下五辆车，那他就是一个饱学之士。当然，我们知道，古时候的书都是用竹筒装订成册的，在一块竹筒上只能刻几个字。如果换到今天，就是说那爱读书的人看的书能装满一个背包……

我成长的年代正赶上“文化大革命”，那时候所有的书都是禁书，除了鲁迅和毛泽东的书，不过，仍有一些小说被私下传阅。但问题是，这些书大半都是破损的、缺页的，有的开头结尾都缺上十几页，不知道作者是谁，也不知道书的名字。这样的书读起来很让人不过瘾，因为不知道书的开头还好点儿，但看完小说却不知道故事结尾怎么样，这让人很不过瘾。我有时候读完这种没头没尾的书，过后的十来天里，有时候在更长的一段时间里，会一直在猜想故事的结尾怎么样。现在回头想想，我怎么会成了作家，可能就是因为我当时总在想那些个故事应该怎么结尾。

……当今世界的情况也一样，可能有一些我们今天认为不好的东西，在未来会证明是好的；反之，一些今天我们认为好的东西，可能以后会证明它是不好。我觉得一个人读过多少书并不重要，重要的是他从书里读到了什么，书籍对他产生了什么样的影响。因此，我很乐观，我觉得有价值的书会对读者产生重大的影响，让他学到新的东西，所以，我们没必要那么悲观，我觉得事情并没那么糟糕……（此段是根据余华发言的现场翻译录音译成的中文的——译者注）

埃米尔·库斯图里查：……我们认为书籍对我们有不可磨灭的作用，当我们今天读了《唐·吉珂德》后，我怀疑在这部伟大的作品产生之后是否有必要再进行文学作品创作了，不过，如果有的话那将更好。我们生活在二十世纪的人都熟悉了解全球化的论调，我们也为新的价值标准和新的时代进步而感到欢欣鼓舞，作家们也因前人的作品而激发灵感，开始写自己的书。当然，这仅仅是我

个人的看法和观点。博尔赫斯曾经说过：“如果有天堂，那就应该是图书馆的样子。”因此，书籍与人类之间存在着一条爱的纽带。有一个美国的杀人犯，在三十五年后被证明无罪，当这个蒙不白之冤之人被问及他是在监狱里熬过这三十五年的，这人回答说他在监狱里每天读两本书。所以说，这个观点，一个背包的书还是5000本书，一切都取决于人的生活环境。这个人，他三十五年里每天读两本书，然后保持着较为正常的精神状态出狱，如果我们谈书籍的作用，那么这应该是我有生以来听到过的最令人振奋的观点。一个无辜的人在监狱里呆了三十五年，一天两次进入小说的虚构世界，结果保持了正常人的精神状态，最后终于等来了平反昭雪，而这一切都归功于读书……

弗雷德里克·贝格伯德：……我以为人类是濒临危机的生物，人类面临灭绝的危险，而且这一天很快就会到来。革命是否是我们的出路？人类历史上有过几次尝试，如法国革命，俄国革命。可能大家都知道，前不久当选的法国总统，比我还年轻，他写了一本书，书名是《革命》，他借用这个词，或利用这个概念，最后提出了劳动力市场自由化的议案。再有，他刚上台不久，对川普的回应，也十分令人赞赏，他说：“我们一起致力让我们的地球重新变得美丽。”此话听起来十分动人，说这话也许更多是出于宣传效应而不是哲学意义上的。我的话题好像扯得有点远了，现在我回到英雄主义这个话题上。我们这一代人是反英雄的一代。我喜欢的书，也就是我开始阅读时的所读到的，主人公都是反英雄人物，譬如塞利纳的《漫漫黑夜漫游》中的巴尔达姆、卡缪《异乡人》中的莫梭、萨特《恶心》中的罗昆丁等等……我书中的主人公也都是反英雄人物，他们是生活中的失败者，我们这一代是无法引以为傲的一代，我们出生在一个没有英雄的时代，我们是被宠坏的一代，很大程度上的利己主义者，只会开开心心，固步自封，不断抱怨，不断发牢骚……

彼德·汉德克：……当批评家们开始抱怨时，就会变得无聊，也不会有什么结果，这让我很反感，尤其看到我们对今天的情况和状态不断地发牢骚，不停地抱怨。我会装着什么也没发生过，一切如同往昔地继续写作。我是奥地利人，我的母语是德语，但我决定要让自己出生在一个伟大的国家，就是俄罗斯，托尔斯泰和陀思妥耶夫斯基的祖国。我要继续写作，好像什么也没变。我们不再需要马丁·斯科塞斯的电影，这并不是说他的电影不好，而是我们今天需要另一类英雄。今天的年轻人当中，有些人有资格成为伟大作品中的英雄人物，我想，比如说，我的女儿，我的孩子们，他们或许是悲剧性人物，但他们够格成为新作品里的英雄人物，而不是反英雄人物。普里列平先生刚才对政治情势作了很好的分析，不过，够了，现在我们要再进行分析了，让我们继续创作，就像什么都和以前一样。就如《福音书》里圣若翰洗者所说的：“在我之后，有位比我更有能力的要来。”我们也一样，所有人都相信在我们之后，会有更好的作家出现，会有一些另类的作家和艺术家在我们之后到来，而我们将继续走自己的路，好似一切未变、仍如同往昔……

弗拉丹·武科萨夫列维奇：……浅薄是否试图排挤甚至占胜深刻？今天这个时代是否能够产生一部深刻伟大的文学作品，它能够在某种意义上鼓励和激发人们，对那些来自不同地区、不同文化、工业化程度或其他发展水平不同的国家的人们，都能产生巨大的影响？物质的丰富是否阻碍了伟大思想和宏伟目标的实现？我现在无法回答这些问题，但我印象中好像没有，在全球范围内也没有这样一部作品，它能够引起我们大家的共鸣，成为这一代所有人的力量源泉。今天的文学作品是否还能体现或包涵激发人们思考的深刻思想？……

……我们往往滥用“全球化”这一概念。其实它包涵了两种现象和特征：第一种观念十分幼稚，认为“全球化”应该是一种加强人、社会和民族之间密切联系和融合、最终成为一个和谐的大同世界的进程。在这个大同世界里，每个成员地位平等，共享文化文明财富，共享工业和科技的进步。我们说，这种观念是幼稚和错误的，在它背后隐藏着另一种较为现实的概念，这种观念认为“全球化”进程实际上是一个强势民族的文化和工业化模式强加给贫穷弱小民族的过程。这种单极化的全球化进程是我们应该抵制的，因为它不仅不会给人类带来任何益处，反而会带来更大的危害。那么，我们追求的“全球化”应该是一幅什么样的愿景呢？在我的想象中它应该是这样的：每个民族的独特文化，包括具有民族特色的神话、传统、习俗、宗教信仰，都是世界大家庭的拼图上不可或缺的一部分。我在此描述了一幅富有诗意的图画，而不是作悲观论调。如果确如我所说，那么这幅拼图应该由什么拼成呢？我觉得应该是一幅幅人物肖像，包括人类全部才华灼灼的艺术家和创作者的肖像，包括那些在拉斯科和阿尔塔米拉洞窟默默创作的艺术家，从释加佛、孔子、老子、旧约中的先知，到复兴的波斯文化和希腊文化，从拉美文化到已经灭绝的北美文化，我这里指的是北美土族文化和独特的民族文化；这些人物肖像反映的不是嗜杀、性喜灭绝的人类，而是擅于创造、渴求美好事物和更高形式进步之人类……

贝尔格莱德声明

我们来到这个城市，来到这个古老同时又象征着不同世界边界、冲突频繁但又是不同文化交汇交融的地方，希望我们今天的话题和观点能有进一步的交流与传播。人类对交流对话的诉求应以对个体差异以及不同文化传承的尊重为基础，因为这是我们赖以生存的根本。

塞尔维亚伟大作家、贝尔格莱德的诺贝尔文学奖得主伊万·安德里奇，曾在一个重要场合说过，他毕生致力的文学事业包涵了人类全部的真实历史。文化深谙人类与世界的真实性具有多重方面，它具有包容性，不排斥异己，尤其不会算计得失或盲目武断，文化尝试着理解与包容。

曾经无可非议的文化追求，今天被高科技时代的漩涡抛置于社会边缘，不同民族间的关系也日趋紧张，世界文化的多样性正被悄然抹去，人类的物质与精神财富也将会随之一同消失，而强权们却把自身利益当作不容置疑的普世价值观向世人强行推销。

有一个大家完全没有分歧、一致赞同的看法，那就是艺术创作不接受任何强制性改编的真实，不能容忍对创作自由的限制，不管这种强制性和限制是由谁、由哪个方面施加的。那强加于我们的全球性的浮躁而浅薄的生活方式，似乎成了当今唯一且仅能接受的生活方式，将我们原来拥有的古典精神和启蒙精神的完整人格改变成单维度的生命，把人类群体变成了一堆生物物质，以便于被快速洗脑。

世界娱乐和反文化产业正如上面所说的那样极速膨胀和发展，并试图全面操纵和控制我们的生活。文化不同于其他不可避免的分歧与差异，文化应该为构建一个多元化世界作出贡献，应该有助于唤醒那些在时代压力下精神萎靡的人们。

文化应是我们怀疑精神与责任意识的共同体，文化应是让我们认识到世界不是一天建成的，也不会随我们的消亡而消失，文化应是因差异而丰富的多重旋律——不应是冲突与对抗的源头。以相互理解为基础的每一次对话都是迈向文化觉醒的一个脚步。今天在这里迈出这样一步的有：

彼德·汉德克，
米罗万·丹诺依里奇，
余华，
扎哈尔·普里列平，
弗雷德里克·贝格伯德，
埃米尔·库斯图里查和弗拉丹·武科萨夫列维奇

2017年6月10日
(塞译汉：金晓蕾)

Са српског превела Ђин Сјаолен

CONTRAPUNTO DE BELGRADO

Contrapunto de Belgrado – es el nombre del primer encuentro de algunos de los autores literarios más importantes de hoy en día, de diferentes partes del mundo, cuya escritura es conocida en nuestra región, que pudieron y querían venir en esta ocasión a la capital de Serbia.

Contrapunto de Belgrado es una oportunidad para hablar sobre temas relacionados con experiencias comunes e importantes, y para los cuales se pueden proporcionar diversas respuestas desde varios puntos personales y geo-culturales y, por otro lado, estas diferencias pueden armonizarse en una perspectiva amplia, como en contrapunto musical.

¿Por qué precisamente el contrapunto de “Belgrado”? Porque Belgrado es el lugar de contrapunto, lo fue y lo sigue siendo. Belgrado está acostumbrado a ser un escenario, no solo de colisión, sino de encuentros también. Cada persona se ve más completamente en el encuentro con otro. La creación literaria y el pensamiento libre en esta base construyen la amplitud y profundidad de conocer el mundo y el tiempo. El contrapunto de Belgrado también pretende ser un ejemplo demostrativo de la creencia que el hombre es el ser de la conversación y que en la conversación cada uno puede confirmar su verdad sin rechazar la verdad del otro. Esta es la habilidad que este año mostrarán Peter Handke, Milovan Danojlic, Yu Jua, Frederico Begbede, Zahar Prilepin y sus anfitriones, Emir Kusturica y Vladan Vukosavljevic, el Ministro de Cultura e Información, el iniciador de la idea del “Contrapunto de Belgrado”.

УЧЕСНИЦИ БЕОГРАДСКОГ КОНТРАПУНКТА: Петер Хандке, Владан Вукосављевић,
Милован Данојлић

PARTICIPANTS AT BELGRADE COUNTERPOINT: Peter Handke, Vladan Vukosavljević, Milovan Danajlić

LES PARTICIPANTS DU « CONTREPOINT DE BELGRADE »: Peter Handke, Vladan Vukosavljević,
Milovan Danajlić

УЧАСТНИКИ БЕЛГРАДСКОГ КОНТРАПУНКТА: Петер Хандке, Владан Вукосавлевич,
Милован Данојлич

“贝尔格莱德多重旋律”文学论坛与会者：彼德·汉德克，弗拉丹·武科萨夫列维奇，米罗万·丹诺依里奇

LOS PARTICIPANTES DEL CONTRAPUNTO DE BELGRADO: Peter Handke, Vladan Vukosavljevic,
Milovan Danajlic

¿QUÉ PUEDE HACER LITERATURA HOY EN DÍA?

¿Cómo se ve el mundo hoy y un individuo en el mundo de hoy, visto desde una perspectiva profunda y ambigua del discurso literario? ¿Qué imágenes y símbolos pueden representarlo mejor?

¿Hasta qué punto la literatura puede y debe seguir los órdenes y marcos de los flujos de época, y de dónde deben resistirlos, en nombre de sus propios motivos?

¿Cómo de largo alcance impacto de la literatura contemporánea y si esta influencia es comparable a la influencia de épocas anteriores?

¿Cuántos filtros de medios separan actitudes sistémicamente deseables de aquellos no deseados, en la literatura y en el discurso público? ¿Qué favorece la esfera mediática de la oferta literaria?

¿Cuáles son nuestras creencias y qué temores nos empujan como una forma de manipulación de masas? ¿Qué peligros reales se ocultan de nuestra vista?

¿Qué ha quedado de la idea del mundo abierto, sin fronteras, y cómo son las fronteras establecidas entre las personas y las naciones en la realidad?

¿Pueden las expresiones culturales y nacionales sobrevivir al comienzo de la cultura global? ¿Se puede escribir bien en el lenguaje literario global?

Los participantes del Contrapunto de Belgrado, celebrado el 9 y 10 de junio de 2017 fueron:

PETER HANDKE

Escritor austríaco, nacido en 1942 en Griffen, Austria. Vive en Shaville, Francia. Autor de novelas, obras de teatro y escenarios cinematográficos.

Ha ganado varios prestigiosos premios de literatura.

Obras famosas: *El miedo de los penales de portero, El horror del vacío, Una vez más para Tukidid, La historia del niño, Don Juan, La noche de Moravia.*

MILOVAN DANOJLIC

Escritor serbio, nacido en 1937 en Ivanovci cerca de Llig. Vive en París y Belgrado. Escribe poesía, prosa, redacción de ensayos y crítica literaria. Ha ganado numerosos premios de literatura y traducción. Es el miembro de la Academia de Ciencias y Artes Serbia.

Obras famosas: *Libertadores y traidores, Mi querido Petrovich, Es bueno vivir, Confesiones extorsionados, Cartas sin dirección, Comida para los pájaros.*

YU JUA

Escritor chino, nacido en 1960 en la provincia china de Zhejiang. Vive en Pekín. Uno de los creadores literarios más importantes de la vanguardia postmaoísta. Ha recibido importantes premios literarios.

Obras famosas: *Vivir, Registros del vendedor de sangre, Los hermanos, Séptimo día.*

FREDERICO BEGBEDE

Escritor francés, nacido en 1965 en Neyi Sir Seno. Vive en París. Uno de los escritores franceses contemporáneos más provocativos y populares. Trabajaba en publicidad, revistas y televisión. Ha recibido premios importantes.

Obras famosas: *Vacaciones en coma, Amor dura tres años, 99 francs, Egoísta romántico, Novela francesa.*

ZAJAR PRILEPIN

Yevgeny Nikolaevich Prilepin, escritor ruso, nacido en 1975 en la ciudad de Ilinka en la región de Riazán de la RSFSR (hoy Federación de Rusia). Vive en Nizhny Novgorod. Ganador de varios premios literarios en Rusia.

Obras famosas: *El Cisne, Las Patologías, El Pecado, El Mono negro, La Familia.*

Los oradores y moderadores son:

EMIR KUSTURICA

Director y escritor serbio, nacido en 1954 en Sarajevo. Vive en Belgrado. Ha ganado prestigiosos premios en festivales de cine en Venecia, Cannes, Berlín y San Petersburgo.

Películas famosas: *¿Te acuerdas de Dolly Bel?, Padre en el viaje de negocios, Casa para colgarse, Underground, La vida es un milagro, En la Vía Láctea.*

Libros: *La muerte es un rumor no verificado, Cien miserias.*

VLADAN VUKOSAVLJEVIC

Ministro de Cultura e Información del Gobierno de la República de Serbia, nacido en 1962 en Belgrado. Se graduó de la Facultad de Derecho en Belgrado. Antes de la función del Ministro de Cultura, desempeñó la función de Secretario de Cultura de la Ciudad de Belgrado. Es miembro del Consejo de la Corona de la familia Karađorđević. Publicó artículos en las revistas *Pravnik* (Abogado), *Književna reč* (Palabra literaria) y *NIN* (Periódicos informativos semanales).

UNA SELECCIÓN DE LA TRANSCRIPCIÓN DE CONTRAPUNTO DE BELGRADO

EMIR KUSTURICA: ... Si Premio NIN se leyó en Serbia, y nos acordamos que novelas entonces iban saliendo una tras otra y cómo ansiosamente y con el placer celebrábamos y anticipábamos las que ganaron, hoy ya no nos acordamos qué novela ganó el premio. Es lo mismo en todos los campos del arte cuantificado. Cuando estuve en Cannes en 1985, unas 600 películas pretendían ser en la principal selección, y hoy las hay 5.000. ¿Quién puede ser un “emperador” que determine entre 5.000 películas cuáles son 22 buenas? Ideología, ¿cuál es esta ideología? Esta es la ideología del mundo occidental moderno que en realidad está luchando para que no hay ideología, afirmando que tanto el fascismo como el comunismo son igualmente malos, y entonces impone algo que no es ideología, pero es esencialmente más ideología de lo que eran y el comunismo y el fascismo. Es una ideología que implica autocensura, corrección política como la base del comportamiento actual, la falta de decir algo que no debe decirse ...

PETER HANDKE: ... Lo escandaloso es que todas las historias sobre la guerra en los Balcanes están compradas por Hollywood. Las guerras yugoslavas, la guerra de los serbios, los bosnios y los croatas, las historias de guerra fueron compradas por los estadounidenses. Los serbios no tienen derecho hablar en Hollywood sobre su historia. Y eso es realmente insoportable ...

ZAJAR PRILEPIN: ... Es tan transparente y simplemente es una vergüenza, es inconveniente, eso humilla a los escritores, directores, porque de esta o otra manera 90 por ciento de los productos Hollywood se dedica a la expansión de los Estados Unidos, porque Estados Unidos se presentan como el sucesor del Imperio Romano y algunas películas lo representan muy claramente. Son un poder mundial y nosotros o jugamos según estas reglas o no. Ellos proponen qué pregunta sobre el hombre, la moral necesitamos tener en cuenta, parece que nosotros tenemos que tomar el examen delante de alguien, y debemos demostrar si tenemos la moral y ellos nos dirán “pues, muy bien, un diez” o “no pasó el examen.” No me gusta ese examen, no me gusta que necesito comparar constantemente mis reglas éticas con las reglas de alguien ...

... El mundo globalizado nos invita a todos renunciar a todas las ideologías, y luego es deseable renunciar a nuestra identidad también, porque el mundo es enorme y porque en la globalización todo ha quedado superfluo. Como si dijeran: “Venid sin ropa, desnudos, sin gente, sin Dios, sin ethnos, sin ideología, venid desnudos en nuestro mundo global y seréis felices”. De hecho, solo los mentirosos dicen así, porque ellos no renunciaron a lo suyo, tienen su ideología, tienen sus propios nombres y personas, ellos lo tienen todo. Quieren quitar nuestra ropa, hacernos desnudos, porque entonces se sienten muy bien...

MILOVAN DANOJLIC: ... La gran cultura, lo que sea, tomad cualquiera de las mencionadas, cada puede basarse en el robo material, el secuestro, numerosas guerras, lo que desgraciadamente es verdad. Nuestros admiradores occidentales están confundi-

dos, o todos lo tragan o lo rechazan. Es muy difícil ver esta cosa simple, es muy difícil ver que, no solo las culturas, pero las culturas también, se han construido durante siglos en el sistema de explotación brutal de las colonias y de explotación de su propia gente, también. Sus grandes espíritus lo vieron, y a veces nos alejamos de eso. Algunas de las cosas que vinieron a mi mente mientras escuchaba a estos locutores inteligentes se pueden encontrar en la obra de George Orwell. Él vivió durante cinco años en Asia, como oficial o en el servicio de policía, y una vez que se dio cuenta de una de estas prácticas crueles y coloniales, su compañero oficial, su superior, le dijo: “Bueno, ¿tú qué crees? ¿Crees que estamos aquí por algo más que un robo? “...

... A lo largo de nuestra relación con el mundo occidental, del que todavía tenemos cosas para recibir y aprender, a pesar de todas estas situaciones y encuentros amargos que Sr. Prilepin mencionó, debemos aprender a separar estas cosas y buscar nuestro camino, si podemos encontrarlo entre estos opuestos. La cosa es más difícil porque estamos expuestos a esta terrible propaganda, que hoy radica en el mundo, en primer lugar, una mentira, a cada paso, que desalienta a un hombre honesto ...

... Y cuando hablamos de populismo, debemos admitir que todavía es un gran éxito que las personas se retiraron de la etapa primitiva de atraso, que son más o menos alfabetizados, que viven decentemente, en condiciones higiénicas que son mejores que antes. Pero la esencia de las cosas no ha cambiado. Esta gran masa está alfabetizada para poder firmar cheques, leer las instrucciones para los productos de línea blanca y los tabloides. No estamos aquí para juzgarlo desde la altura, pero eso no es tan diferente de la situación de analfabetismo total, que precedió a este presente, así llamado, progreso y no debemos hacernos ilusiones. Los lectores reales - nunca hubo muchos de ellos, los escritores de verdad - tampoco nunca hubo demasiado, y eso se mantiene a esa altitud o en el canal a este nivel todavía, pero es menos obvio, y eso es lo que nos confunde. Un mundo en el que todas las personas leerían las mejores novelas no sería un mundo natural, saludable y aún deseable. Cuando digo esto, no creo que la cultura de élite y artistas de élite deben estar separados de la gente, por el contrario, pero lo que la verdadera cultura y los grandes creadores nos dan no son las mercancías para el consumo general, sino sólo la dirección y el ideal para ser seguido por las masas de lectores seleccionados, y detrás de ellos otros que pueden escuchar este gran sonido verdadero de la cultura ...

YU JUA: ... En la época de Confucio existió un dicho, que dice que un hombre es extremadamente sabio si lee un montón de libros que pueden caber en una carretilla. Por supuesto, hay que tener en cuenta que entonces los libros estaban hechos de cinta de bambú, por lo que solo había unos pocos caracteres en una cinta. Entonces, si tuviéramos que traducirlo al momento presente en China, eso significaría que deberíamos leer tantas obras cuanto pueden caber en una mochila ...

... Crecí en el momento de la Revolución Cultural cuando todas las obras estaban prohibidas excepto por las obras de Lu Sun y Mao Tzedung, pero también había algunas obras literarias que circulaban en secreto entre la gente. El problema era que esos libros ya estuvieron semi-destruidas, perdieron el principio y diez páginas al final, ni siquiera sabías quién era el escritor o cuál era el título de la novela. Eso fue muy difícil de aceptar, está bien no saber el comienzo, pero no saber el fin la historia - eso fue muy difícil de soportar. Si hubiera leído uno de esos libros, habría pasado diez días, tal vez más y seguiría pensando en qué tipo de fin podría ser ..

... Si ahora estoy pensando en por qué me convertí en escritor, es porque entonces siempre imaginé cómo podría terminar mi libro. Es lo mismo en el mundo de hoy en día, tal vez existen algunas cosas que ahora vemos como algo malo, que en el futuro llegarán a ser buenas, y viceversa, lo que ahora consideramos como bueno, quizás en el futuro mostrará sus lados malos. Creo que no importa cuánto haya leído el hombre en su vida, sino lo que importa es lo que encontró allí y qué tipo de influencia esos libros tuvieron sobre él. Por lo tanto, soy optimista y creo que libros que son muy valiosos, dejan un gran impacto en el lector y le permitan aprender algo nuevo y por lo tanto no tenemos ninguna razón para ser pesimistas, creo que no es tan mal la situación ...

EMIR KUSTURICA ... Nuestra idea de que el libro tiene la función no se puede eliminar, porque cuando leemos “El Quijote” hoy, dudo que alguien ha tenido que escribir algo desde entonces, pero es fenomenal que se han escrito más libros. Entonces, ¿es el tono global sobre el que aprendemos porque vivimos en el siglo 20, regocijamos sobre nuevos parámetros y nuevos movimientos y quién luego comenzó a escribir su pequeño libro gracias al hecho de que había sido inspirado? Esto es mi tema personal y mi idea. Borges dijo que le encantaría vivir en un paraíso que se llama biblioteca, por lo tanto, simplemente existe el amor por esta transfusión. Un asesino estadounidense, para quien treinta y cinco años más tarde resultó que no era un asesino, un hombre inocente fue condenado y cuando le preguntaron cómo sobrevivió los treinta y cinco años, dijo que estaba leyendo dos libros al día. Por lo tanto, esta tesis - una mochila o cinco mil libros, todo depende de la situación en la que uno vive. Por lo tanto, durante treinta y cinco años, leyó dos libros al día y salió relativamente normal en la vida, y este es quizás el tema más emocionante que he escuchado sobre la función del libro en mi vida. Un hombre inocente pasó treinta y cinco años en la cárcel y se mudó dos veces al día a este mundo ficticio y terminó siendo un hombre que llegó a la justicia, pero gracias a ese libro sobrevivió ...

FREDERICO BEGBEDE: ... me temo que el hombre es en realidad una especie en peligro de extinción, se ve amenazado por su desaparición en el corto plazo. ¿Puede la revolución ser la solución? Eso ha sido probado varias veces en Francia, en Rusia. ¿Sabéis que el presidente de Francia, recientemente elegido, que es mucho más joven que yo, escribió un libro llamado La revolución en la que ahora toma esa palabra, utilice esa palabra y al final propone la liberalización del mercado de trabajo? Entre otras cosas, cuando comenzó con su mandato, me gustó su respuesta a Trump y lo que dijo: “Hagamos que el planeta sea un lugar mejor”. Eso sonaba bien. Ahora, puede ser que es más un tipo (de persona) comercial que filosófico. Hago una pequeña digresión, pero volveré al término ‘heroísmo’. Mi generación es una generación de antihéroes. Los libros que me gustaban, cuando empecé a leer literatura, todos personajes eran antihéroes, Bardamu en la novela “Viaje al fin de la noche” de Louis Ferdinand Celine, en “El extranjero” de Camus, Mairsaux, Roquentin en “Nausea” de Sartre... mis personajes son todos antihéroes, perdedores, y mi generación es una generación de la que no estoy orgulloso, no tenemos nada de heroísmo. Una generación mimada, egoísta en gran medida, que solo cuenta chistes, que da la vuelta en el círculo, se queja constantemente ...

PETER JANDQUE: Cuando los analistas comienzan a quejarse, entonces eso empieza a ser aburrido y no tiene ningún resultado, y me pone nervioso que constantemente nos quejamos de la situación del mundo de hoy. Pretenderé que no pasó nada, seguiré

escribiendo. Soy austríaco, mi idioma es alemán, decidí nacer en un país grande. Me refiero a Rusia, me refiero a la tierra de Tolstoi y al país de Dostoievski, y a seguir escribiendo como si nada hubiera pasado. No necesitamos la película de Scorsese, no estoy diciendo que esta película fuera mala, pero ahora necesitamos otros héroes. Entre los jóvenes de hoy hay quienes merecen ser héroes de grandes libros, pienso en, por ejemplo, a mi hija, a mis hijos, ellos pueden ser trágicos, pero merecen no ser antihéroes, sino más bien los héroes de algunos libros nuevos. Sr. Prilepin analizó cuidadosamente la situación política, pero ahora es suficiente, no analizaremos, seguiremos trabajando como si nada hubiera pasado. Como dijo Juan el Bautista en el Evangelio, “Alguien grande vendrá después de mí”. Así que todos estamos en esta situación, todos pensamos que vendrá alguien mejor, otro escritor, otro artista vendrá después de nosotros, y nosotros continuaremos como si nada hubiera pasado ...

VLADAN VUKOSAVLJEVICH: ... ¿Han tragado las pequeñas ideas y pequeños intentos una idea grande? ¿Podría haber una novela hoy que impulse e inspire a las personas de algún modo, ya sean personas de diferentes áreas, diferentes zonas culturales y diferentes grados de desarrollo industrial o de cualquier otro desarrollo? ¿Ha abrumado la abundancia las ideas grandes y los grandes objetivos? No tengo las respuestas, y me parece que no se nota, no es una novela mundialmente notada la cosa que sería la fuente de inspiración de una generación igual o similar en todo el mundo. ¿Qué pasó con las ideas grandes que la literatura apoyó o cuestionó?...

... Muy a menudo utilizamos la noción ‘globalización’. En realidad, la noción tiene sus dos formas - en primer lugar, la comprensión infantil muestra que la globalización en realidad es o debería ser un proceso que fraternizará, unirá las personas y las sociedades y las naciones en una sola familia armoniosa en la que todos serán iguales entre sí y en el que el patrimonio cultural y civilizatorio, y el progreso económico y tecnológico se dividirán en partes igual, pertenecerá a todos. Esta interpretación es infantil e inexacta, porque detrás de esta interpretación, es la más realista, es decir, la globalización trae al proceso de imponer un modelo cultural y económico, de poderosos para los pobres. Tal monocroma, unicolor, la globalización es un proceso que debe ser resistido porque no trae ningún beneficio, sino mucho daño. ¿Qué puede ser la globalización que podríamos estar buscando tal vez? Esta es la globalización en la que cualquier cultura nacional auténtica, con sus mitos, tradiciones, idioma, costumbres, creencias, en realidad sería parte de un gran mosaico global. Y dejadme dar una imagen poética, para no ser pesimista, si así fuera, ¿en qué consistía el mosaico? Podría consistir en un retrato de un hombre, en el que se encuentran retratos entrelazados de todos los artistas y los creadores con talento, y desconocidos de Lascaux y Altamira, a través del Buda, Confucio, Lao Tzu, los profetas del Antiguo Testamento, a través de la cultura del Renacimiento persa y helenística, a través las culturas de América Latina y el continente norteamericano que están devastadas, me refiero a las culturas autóctonas y auténticas; y el hecho de que todo esto sería una imagen del hombre como un ser que no mata y no aspira a destruir, sino a pintar un retrato de un hombre que crea, que anhela de una forma más elevada de la belleza y el progreso...

DECLARACIÓN DE BELGRADO

Llegamos aquí, a la ciudad en el antiguo y simbólico límite de los mundos, en el lugar de colisiones frecuentes, pero también en los cruces culturales, en el deseo de convertir nuestra conversación en un intercambio y una permeación significativos. La necesidad de encuentros tiene en cuenta las diferencias individuales y las herencias diferentes que tenemos como base propia.

El gran escritor serbio que vivió en esta ciudad, el ganador del Premio Nobel, Ivo Andrić, señaló, en una importante ocasión, que el trabajo al que dedicó su vida contiene la verdadera historia de la humanidad. La cultura sabe que la verdad sobre el hombre y el tiempo no tiene solo un lado. La cultura no condena, especialmente no calculada y ciegamente, pero trata de comprender.

Hoy en día, el vórtice de la época altamente tecnologizada suprime el margen de las aspiraciones culturales que una vez no se han cuestionado. Las relaciones entre naciones se estrechan y alinean la abundancia cultural del mundo. Las destrucciones son tanto físicas como espirituales, y los portadores del poder exponen sus intereses como valores incuestionables.

Si podemos estar de acuerdo en algo definitivamente, es que la creatividad no soporta las verdades y limitaciones impuestas, de dónde sea que provienen. El estilo de vida neurótico y superficial global, que se impone como el único posible y único aceptable, transforma la visión antigua o iluminadora del hombre completo en un ser unidimensional, y la comunidad humana en biomasa, apta para el procesamiento y transformación mental rápido.

La industria mundial de entretenimiento y anticultura se emplea en la dirección descrita y se esfuerza por superar y dominar completamente. Excepto a otras divisiones y diferencias que son inevitables, la cultura debe contribuir a la multidimensionalidad del mundo. Debería ayudar a recuperar a un individuo caído bajo la presión de época.

La cultura es una expresión de cuestiones y responsabilidad. La cultura es la conciencia de que el mundo no comenzó ayer, ni durará solo por nuestra duración. Una cultura de diferencias es una verdadera riqueza del contrapunto, no un lío de conflictos. Toda conversación comprensiva da un paso hacia tal conciencia. Nosotros hacemos este pequeño paso aquí:

Peter Jandque
Milošan Danajlić
Yu Jua
Zajar Prilepin
Frederico Begbede
Emir Kustirica y Vladan Vukosavljević

10. 06. 2017.

Са српског превела Јелена Силајдић, агенција *Преводиоци Либра*

